

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Geografie
Studijní program: Specializace v pedagogice
Studijní obor: Geografie – Humanitní studia

**INTEGRACE NEBO SEGREGACE ROMSKÝCH
OBYVATEL VE ŠLUKNOVSKÉM VÝBĚŽKU**

**THE INTEGRATION OR THE SEGREGATION OF THE
ROMA INHABITANTS IN SLUKNOV REGION**

Bakalářská práce: 13-FP-KGE- 009

Autor:

Nikola Kučerová

Podpis:

.....

Vedoucí práce: RNDr. Jaroslav Vávra, Ph.D.

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
68	3	20	4	72	6

V Liberci dne: 23. 04. 2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Nikola Kučerová**
Osobní číslo: **P09001189**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obory: **Humanitní studia se zaměřením na vzdělávání**
Geografie se zaměřením na vzdělávání (dvouoborové)
Název tématu: **Integrace nebo segregace romských obyvatel ve Šluknovském výběžku**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíle práce:

- 1) Tématické mapy vyloučených lokalit, proč tyto lokality přibývají.
- 2) Jak mají toto území zmapované nové policejní síly.
- 3) Vztah mezi úřady, lidmi a nepříznivými občany.
- 4) Odkud se berou na Šluknovsku radikálové a zda jsou podporováni místními lidmi.
- 5) Jak se volí trasy demonstrací.

Metody práce:

Studium oficiálních a neoficiálních zdrojů, vlastní terénní průzkum, rozhovory s městskou, státní policií, s místními lidmi, s úřady, využití mapových serverů, tvorba tématických map pomocí GIS

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

1. **BLAŽEK, Jiří a David UHLÍŘ:** Teorie regionálního rozvoje : nástin, kritika, implikace. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1974-3.
2. **NAVRÁTIL, Pavel:** Romové v české společnosti : [jak se nám spolu žije a jaké má naše soužití vyhlídky]. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-741-8.
3. **ŠIŠKOVÁ, Tatjana:** Menšiny a migranti v České republice : [my a oni v multikulturní společnosti 21. století]. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-648-9.
4. **HAMÁK a František BERAN:** Šluknovský výběžek. Dvůr Králové nad Labem: FORTprint, 2001.
5. **Zákon č.111/2006 Sb., Zákon o pomoci v hmotné nouzi.**

Vedoucí bakalářské práce:

RNDr. Jaroslav Vávra, Ph.D.

Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **27. června 2011**

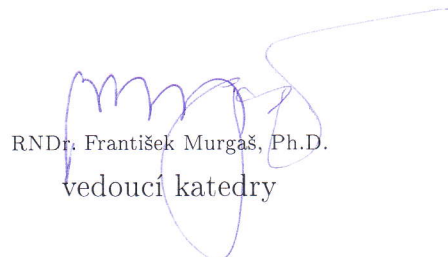
Termín odevzdání bakalářské práce: **7. prosince 2012**

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.

děkan

L.S.

RNDr. František Murgaš, Ph.D.

vedoucí katedry

V Liberci dne 22. června 2012

Čestné prohlášení

Název práce: Integrace nebo segregace romských obyvatel ve Šluknovském výběžku

Jméno a příjmení autora: Nikola Kučerová

Osobní číslo: P09001189

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložil/a elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedla jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 23. 04. 2013

Nikola Kučerová

Touto cestou bych chtěla poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce panu RNDr. Jaroslavu Vávrovi, Ph.D. za cenné rady, informace a ochotu, se kterou mi pomohl při zpracování bakalářské práce

Dále děkuji nejmenovitě občanům a starostům měst ve Šluknovském výběžku, za informace, které byly plně využity v této bakalářské práci.

V neposlední řadě bych chtěla poděkovat rodině za podporu a trpělivost během celého studia.

Anotace

Autorka se v bakalářské práci věnuje integraci a segregaci romských obyvatel ve Šluknovském výběžku. Mezi hlavní cíle této práce patří vztah mezi úřady, lidmi a romskými obyvateli a zmapování sociálně vyloučených lokalit. Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. V teoretické části autorka čerpala od Sibleyho, Říčana, Navrátila a další. V této části nalezneme kapitoly: Historie Romů a Obecná charakteristika Šluknovského výběžku. Do praktické části autorka zahrnula Sociálně vyloučené lokality, Obyvatelstvo Šluknovském výběžku, Kriminalita a Nepokoje na Šluknovsku. Byla využita odborná literatura, týkající se romských občanů. Především byl uskutečněn terénní průzkum spojený s rozhovory s romskými obyvateli.

Klíčová slova: Rom, sociálně vyloučená lokalita, historie Romů, ghetto, kriminalita, demonstrace, Šluknovský výběžek

Annotation

The authoress deals in the thesis with integration and segregation of Romany citizens in Šluknov Hook. Among the main goals of the thesis are the relationship between authorities, people and Romany citizens together with mapping of socially excluded localities. The bachelor thesis consists of theoretical and practical part. In the theoretical part the authoress drew from Sibley, Říčan, Navrátil etc. There are following chapters in this part: History of Romanies and General Characteristics of Šluknov Hook. Into the practical part the authoress included Socially Excluded Localities, Population of Šluknov Hook, Crime and Disorders in Šluknov Hook. There has been used literature which deals with Romany citizens. Primarily a field survey has been realized which was connected with interviews with Romany inhabitants.

Key words: Romany, socially excluded locality, history of Romanies, ghetto, crime, demonstrations, Šluknov Hook

Seznam použitých zkratk

apod.	a podobně
atd.	a tak dále
atp.	a tak podobně
ČR	Česká republika
ha	hektar
km	kilometr
m	metr
m ²	metr čtvereční
m n.m.	metr nad mořem
mj.	mimo jiné
např.	například
NP	Národní park
p.	pan
r.	rok
SPJ	speciální pořádková jednotka
sv.	svatý
T. G. M.	Tomáš Garrigue Masaryk
tzn.	to znamená
tzv.	takzvaně

Obsah

1	ÚVOD.....	7
2	HYPOTÉZY A CÍLE PRÁCE	8
3	METODY A POSTUP PRÁCE	8
4	HISTORIE ROMŮ	9
4.1	Příchod do českých zemí.....	9
4.2	Holocaust Romů v letech 1939 – 1945	10
4.3	Romové po 2. světové válce do současnosti	12
4.4	Historie Romů ve Šluknovském výběžku	13
5	OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠLUKNOVSKÉHO VÝBĚŽKU.....	14
5.1	Varnsdorf.....	15
5.2	Rumburk.....	15
5.3	Jiříkov.....	16
5.4	Krásná Lípa	16
5.5	Šluknov.....	16
6	SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY.....	17
6.1	Bydlení Romů v ČR.....	17
6.2	Co je příčinou situace sociálního vyloučení.....	19
6.3	Vyloučené lokality na Šluknovsku.....	20
6.3.1	Varnsdorf	20

6.3.2	Rumburk	28
6.3.3	Jířikov	29
6.3.4	Krásná Lípa.....	30
6.4	Neplatičství a zadlužení	31
7	OBYVATELSTVO ŠLUKNOVSKÉHO VÝBĚŽKU.....	33
7.1	Vývoj obyvatel	33
7.2	Nezaměstnanost.....	34
8	KRIMINALITA VE ŠLUKNOVSKÉM VÝBĚŽKU.....	38
8.1	Speciální pořádková jednotka	39
9	NEPOKOJE NA ŠLUKNOVSKU	41
9.1	Demonstrace.....	41
9.1.1	Právo shromažďovací	44
9.2	Reakce Ministerstva vnitra a Policie ČR.....	45
10	ZÁVĚR.....	47
11	POUŽITÉ ZDROJE.....	49
12	SEZNAM PŘÍLOH	57

1 ÚVOD

Bakalářská práce se zabývá integrací a segregací romských obyvatel ve Šluknovském výběžku. Téma jsem si zvolila, protože zde bydlím a velice mě zajímají podrobnosti o vztazích mezi majoritou a minoritou a především zázemí romských obyvatel v sociálně vyloučených lokalitách. Myslím si, že získám mnoho cenných informací, které budou jak pro mne, tak pro ostatní fenoménem. Problémy, které řeší tato bakalářská práce, zasahují do humánní geografie a částečně i do humanitních věd. Nejvíce jsem se zajímala o sociálně vyloučené lokality.

První část obsahuje hypotézy, cíle práce, postupy a metody, jak bylo tato práce vytvořena. Druhá část je více teoretická. Zaobírá se terminologií, historií Romů a obecnou charakteristikou Šluknovského výběžku. Poslední částí je část praktická, která je zaměřena na vyloučené lokality, nezaměstnanost, kriminalitu a na nepokoje na Šluknovsku v roce 2011- 2012.

2 HYPOTÉZY A CÍLE PRÁCE

Na začátku bakalářské práce je nutné si zvolit cíle práce, ze kterých vyplývají hypotézy, které se na konci práce buď, potvrdí nebo vyvrátí. Má první hypotéza zní takto: Předpokládám, že ve Šluknovském výběžku převažuje segregace, jelikož v určitých městech se tvoří větší a větší ghetta. Příkladem je Varnsdorf, kde Romům „patří“ jedno sídliště. Druhým předpokladem je, že nové policejní síly značně pomáhají ve Šluknovském výběžku. Domnívám se, že od té doby, co zde působí, se situace zlepšila, tím nechci říci, že pouze příchodem těchto policistů se situace vyřeší. Alespoň kriminalita se zmenšila.

Hlavním cílem mé bakalářské práce je zmapování vztahu mezi úřady, lidmi a romskými občany a definice sociálně vyloučených lokalit. Dále jsem si zvolila cíle: tematické mapy sociálně vyloučených lokalit, proč tyto lokality přibývají, jak mají toto území zmapované nové policejní síly, odkud se berou na Šluknovsku radikálové a zda jsou podporováni místními lidmi. Posledním cílem je, jak se volí trasy demonstrací.

3 METODY A POSTUP PRÁCE

V teoretické části této Bakalářské práce bylo třeba vyhledat a nastudovat odbornou literaturu a vyhledat webové stránky s romskou tematikou. Toto se následně muselo zanalyzovat, interpretovat a kritizovat. Významně do této práce zasáhly filmové dokumenty Intolerance a Na divokém severu.

Teoretickou část bylo nutné porovnat s praktickou částí a se zkušenostmi majority a minority, zde byly vidět obrovské rozdíly. Následně tato práce vyžadovala dosavadní autorky praxi s Romy ve školství. Bylo podstatné zkontaktovat se s místními lidmi a Romy. Dále navštívit městské úřady a získat odpovědi na některé otázky, vytvořit fotodokumentaci vyloučených lokalit a zkontaktovat se s Krajskou policií ČR. Využití mapových serverů a tvorba tematických map pomocí ArcGIS a kreslení mentálních map.

4 HISTORIE ROMŮ

Říčan (1998, s. 13) tvrdí, že historie Romů je „úchvatným, dojemným i děsivým“ příběhem, který Evropan stěží může číst bez hlubokých pocitů lítosti a viny za své předky – dávné i nedávné. Existuje o ní mnoho obsáhlých knih (Říčan 1998, s. 13).

Pravlastí Romů je Indie. Jejich předkové náleželi převážně k původnímu obyvatelstvu toho subkontinentu, které se i tělesně (mj. tmavší pletí) poněkud odlišovalo od většiny, jež nad ním později převládla. (Říčan 1998, s. 13). Dnes je jejich řeč ovlivněna jazykem těch zemí, kterými procházeli do Evropy.

Bartoloměj (1994, s. 56) poukazuje na skutečnost, že kam přicházeli v minulosti Romové, provozovali svá obvyklá zaměstnání, ženy se zabývaly hádáním z ruky, muži i ženy hráli jakési němohry, zárodky divadelních vystoupení, tančili a snad již tehdy zpívali a hráli na hudební nástroje, což pochopitelně nemohlo nepůsobit na tehdejší církevní učení a vůbec křesťanský pořádek, zakazující jakékoliv „hádání z ruky“ a podivné „kejklířské pózy“, jež ve svých důsledcích byly velmi nebezpečné feudálnímu pořádku (Bartoloměj 1994, s. 56)

Časové vymezení počátků cikánské migrace se liší u mnoha zúčastněných badatelů nejenom lety, ale i desetiletími, ba i staletími. Colloci se Zabrowskim se shodují v názoru, že cikáni přišli do Evropy v době byzantské (Šmergllová-Jamnická 1955, s. 26).

4.1 Příchod do českých zemí

V českých zemích se setkáváme s prvním historickým záznamem o existenci cikánů u nás v ¹Popravčí knize pánů z Rožmberka z roku 1400. V té době se pohybovali střední Evropou v poměrně velkých skupinách vedených stařešiny, kteří si často počínali diplomaticky pozoruhodně obratně (Říčan 1998, s. 14). Toto nemělo dlouhé trvání, jelikož církev brzy odhalila falešné poustevníky. Nejvíce zpráv o příchodu cikánů do českých zemí nalezneme ve starých letopisech, kronikách a archivních zápisech, ovšem není jich mnoho. Do poloviny 16. století se mluví o cikánech jako o hádačích, žebrácích a tulácích.

---

¹ V této knize byl vyslýchán loupežník, který uvedl jako svého spoluviníka „Cikána, černého“, ale neví se, zda to byla přezdívka či vlastní jméno. Autorem byl Leopold I., který r. 1697 vypověděl Romy ze své země.

Pronásledování Romů po roce 1700 pokračuje. Dospělí muži mají být „bez rozdílu s provazem na hrdle trestáni“. Ženám a dospívajícím má být uříznuto pravé ucho (v Čechách) nebo levé ucho (na Moravě). Aby se zamezilo „té cikánské čeledi a lůzy obyčejné zapírání“, tj. výmluvy na neznalost zákona, má být na místech, kde by se Romové mohli vyskytnout. Zároveň se však v této době už postupně prosazují snahy vzít Romy oficiálně na vědomí, legalizovat jejich přítomnost a začlenit je do společnosti. (Říčan 1998, s. 15). Od tohoto krutého nařízení bylo upuštěno za vlády Marie Terezie. Pokud byl Rom dopaden, nebyl zabit ani trestán, ale jen vyhnán za hranice.

Romské děti dříve vyrůstaly ve špatném prostředí romských vozů a táborů, bez výchovy a bez morálních vzorů. Dnešní romské děti jsou na tom obdobně, nemají morální vzor. Pokud nebudou mít vzor, nemůže se nic zlepšovat. Proto např. mají velkou absenci ve škole a chovají se podle rodičů.

4.2 Holocaust Romů v letech 1939 – 1945

Strašnou kapitolou historie českých Romů byl holocaust za vlády nacistů. Tehdy zahynulo (podle Nečase, 1993) téměř pět tisíc Romů pocházejících z českých zemí. Přežilo asi jen tisíc, z toho asi čtyři sta díky tomu, že nebyli deportováni; za to vděčili do jisté míry „liknavosti“ českých úředníků, kteří vyjímali z deportací Romy jako nepostradatelné pracovníky ve větší míře, než odpovídalo směrnicím. Vraždění probíhalo převážně ve vyhlazovacích koncentračních táborech mimo naše území (Říčan 1998, s. 17). Dalších několik tisícovek Romů pocházelo ze Slovenska. Úředníci věděli, že Romové jsou pracovití, sice dělali jen podřadné práce, ale za to jim byli vděční.

Obrázek 1: Domky usedlých Romů ve Strážnici (1941), foto: J. Skácel

9. března 1942 vyšlo vládní nařízení o preventivním potírání zločinnosti, proto byla zavedena ochranná policejní vazba pro „zločince z povolání“ a tzv. ²„asociály“. Mezi asociály byli řazeni Romové. K jejich věznění sloužily sběrné tábory. Několik set Romů pak bylo během roku 1942 odvečeno do vyhlazovacího tábora ³Osvětim I., kde krátce po příjezdu byli vyhlazeni. Evidovaní Romové byli rozděleni do dvou skupin. První a zároveň menší skupinu tvořili problémovější jedinci, navrženi do preventivní policejní vazby. Všechny tyto osoby musely i se svými rodinami odejít do táborů v Letech a v Hodoníně. Druhou skupinu evidovaných tvořili ti, kteří pracovali a měli trvalá bydliště. Po příjezdu do tábora byl příchozím zabaven veškerý majetek. Ženy a děti si směly ponechat civilní oblečení, muži museli své šaty odevzdat a bylo jim vydáno táborové ošacení. Vězňům byl zakázán kontakt s okolím. Denní pracovní doba byla stanovena na 10 hodin. Vězni trpěli surovostí dozorců, nedostatkem potravin a otřesnými hygienickými podmínkami, které v táborech panovaly. V prosinci 1942 bylo rozkazem říšského vůdce ⁴Heinricha Himmlera rozhodnuto o deportacích Romů a romských míšenců do vyhlazovacího tábora Osvětim, kde byl k tomu účelu vytvořen zvláštní cikánský tábor. Deportace Romů z území protektorátu byla zahájena na jaře 1943. Do vyhlazovacího tábora Osvětim byli převáženi vězni z letenského a hodonínského tábora, ale také Romové, kteří měli vlastní bydliště a spořádaně se živili prací. V Osvětimi Romové rychle umírali vlivem nelidských životních podmínek, hladu a nemocí. Někteří byli podrobeni zrůdným experimentům nacistického lékaře Josefa Mengeleho, mnozí další přišli o život v plynových komorách. Kvůli svému etnickému původu nalezla v nacistických koncentračních táborech smrt většina příslušníků romské populace z území bývalého Československa. Přesné číslo o počtech obětí z řad českých Romů bohužel nelze zjistit. Jistotou však zůstává to, že po osvobození se z koncentračních táborů vrátilo zpět do vlasti pouze 583 vězňů, kteří přežili hrůzy holocaustu (Holocaust Romů, Litvínov, 2008).

---

² Ten, kdo porušuje práva a zájmy společnosti; člověk bez sociálního citění; vyhraněný sobec (Klimeš 1995, s. 40)

³ Největší nacistický koncentrační tábor, založen 27. 4. 1940.

⁴ (1900-1945) Šéf Gestapa, velitel zbraní SS, ministr vnitra, organizátor hromadného vyvražďování Židů Holocaustu.

4.3 Romové po 2. světové válce do současnosti

Z více než 7 000 Romů zůstalo po skončení druhé světové války v českých zemích pouze 120 osob. Z toho bylo asi 40 cikánů, kteří se vyhnuli koncentračním táborům a pracovali nebo se skrývali v Čechách a na Moravě.

Osvobození Slovenska znamenalo samozřejmě pro Romy velkou úlevu, ale nikoli návrat stabilizovaných, aspoň jakžtakž únosných předválečných poměrů. Komunistické úřady znepríjemňovaly Romům život všelijak: odpíraly jim např. potravinové lístky, neboť nebyli – byrokrata nezajímalo, že to nebyla jejich vina – v pracovním poměru. Nedávaly jim stavební povolení. Než mohlo odeznít válečné trauma, přišel komunistický puč roku 1948, tzn. pomoci Romům na východě republiky budováním silnic, zlepšením hygienických podmínek, odstranění negramotnosti atd. Osudná byla i koncepce řešení „cikánské otázky“, která byla pojata stejně jako v celém východním bloku – pouze jako otázka sociální (Říčan 1998, s. 24-25). Romové jako národ měli postupně splynout s českou a slovenskou většinou.

Listopad 1989 byl i v životě Romů velkým předělem. Přinesl jim – kromě toho, co přinesl všem občanům – navíc svobodu užívat svého jazyka a pěstovat svou národní kulturu (Říčan 1998, s. 29). Pořádají se kulturní akce, společenská setkání, začínají se psát romské básně i próza. Romové, kteří žijí ve Varnsdorfu, říkají, že za komunistů jim bylo lépe, jelikož jim nikdo nenadával, měli všichni práci a byli v bezpečí. V současné době berou svou situaci jako nebezpečnou. Tato stejná odpověď se objevila v dokumentu *Život a smrt v Tanvaldu*, kde vypovídala jedna romská obyvatelka. Obhájila si to tím, že se lidé mění a navzájem si závidí.

Romové mají poněkud jinou historickou zkušenost než většina populace. Žili po staletí na okraji nebo vedle většinové populace. V průběhu staletí si zachovali, či získali mnoho velmi účelných dovedností, které jim umožnily přizpůsobit se, přežít i drastické⁵ genocidní zacházení, zachovat rod. A to za každou cenu. Jejich vztah k ostatní populaci k vrchnosti byl ostražitý, nedůvěřivý, účelový a mnohdy takový dodnes zůstává. Uspořádání jejich společnosti nestálo na národním vymezení, na získání a udržení území. Na druhé straně nezískali mnoho takových dovedností, které jsou nezbytné pro život a

---

⁵ Mezinárodní zločin vyhlazování příslušníků národních, etnických, rasových nebo náboženských skupin s cílem tyto skupiny úplně či částečně zničit (Klimeš 1995, s. 222).

úspěšné uplatnění v moderní době. Některé prvky jejich odlišnosti jim přímo brání se sociálně rozvíjet. Je to například sociální stejnorodost jednotlivých komunit, která nevítá individuální sociální vzestup svých členů. A tak před nimi dnes stojí gigantické dilema, přizpůsobit se nebo zůstat a okraji společnosti. Ale i majoritu čeká neméně náročný úkol: nabídnout Romům integraci a pomoci jim, překonat předsudky i pasivní přezírání a rezignaci. Dilema majority zní: „Bud' dojde k rychlejšímu rozvoji integrace, nebo se budou stupňovat problémy v soužití.“ Neutrální stav neexistuje, jde spíše o stav trvajícího neřešeného napětí, ať už se projevuje skrytě nebo otevřeně (Víšek 2000, s. 122).

4.4 Historie Romů ve Šluknovském výběžku

Ve druhé světové válce na Slovensku došlo k velkému rozbití soužití – Romové, neromové, židé – docházelo zde k likvidaci cikánských osad během války a k jejich přesunutí někam daleko od vesnic a městeček až k lesům. Po válce se vrátili do těch svých obcí, zjistili, že jsou často vypálené, zničené, že se už vlastně nemají kam vrátit, tak se nabízela možnost jít za prací do českých oblastí, kde se samozřejmě uvolnila plná řada pracovních a ubytovacích míst. Jakmile se Romové na Slovensku dozvěděli o této možnosti, že v Čechách je lepší život, už se šířily fámy o tom, že v Čechách je ráj a hlavně, že tam je práce. Když sem přicházeli, tak zjišťovali, že jsou zde bráni rovnocenněji než na Slovensku. V letech 1953 – 1954 přišli první Romové do Šluknovského výběžku, zde dostali nový velký rodinný dům, který po čase zdevastovali např., že si na parketech udělali ohniště. Komunistický systém si řekl od počátku: „Když těm cikánům chudým z těch osad dáme práci, dáme jim ubytování, tak je vlastně změníme v budovatele komunismu.“ (Vondráček, 2012)

5 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠLUKNOVSKÉHO VÝBĚŽKU

Tuto kapitulu jsem zvolila z důvodů, že mnoho lidí i studentů neví, kde se nachází Šluknovský výběžek. Proto jsem se rozhodla Šluknovsko a pár měst (viz. dále) alespoň trochu přiblížit, jelikož dále budu rozebírat sociálně vyloučené lokality v této oblasti.

Šluknovský výběžek se nachází v nejsevernější části České republiky. Od roku 2003 patří do Ústeckého kraje, dříve patřil pod okres Děčín. Mezi největší města patří Rumburk a Varnsdorf.

Území je geograficky ze tří stran vymezené státní hranicí s Německem, na jihu zhruba spojnici Varnsdorf – Krásná Lípa – kaňon Křinice. Vnitrozemí vyplňuje Šluknovská pahorkatina s nejvyšším vrcholem Hrazený (608 m) a malý cíp Děčínské vrchoviny na jih od Mikulášovic a Brtníků. Celý Šluknovský výběžek spojuje okruh Varnsdorf – Krásná Lípa – Rumburk – Jiříkov – Šluknov – Lobendava – Horní Poustevna – Mikulášovice (Březinová 2005, s. 6). Nejatraktivnější místem pro turistiku je Krásná Lípa. Některé obce či města spadají do CHKO Lužické hory (např. Jiřetín pod Jedlovou). Dále sem spadá část Národního parku Českého Švýcarska.

Obrázek 2: Mapa Šluknovského výběžku; foto: brtniky.cz

Výběžek postihla velká nezaměstnanost. Velice rychle vzrůstá cestovní ruch, vytvářejí se nové cesty pro turistiku a cykloturistiku. Otevřelo se několik nových hraničních přechodů.

Téměř celé území vyplňuje mírně zvlněná a členitá Šluknovská pahorkatina na ploše 276 km². Rozkládá se na sever od Lužických hor a Děčínské vrchoviny. Pahorkatina vznikla na horninách Lužického žulového masivu s převládajícími výškami mezi 400 – 500m s mírně až středně ukloněným reliéfem širokých údolí v povodí Labe, Sprévy a Lužické Nisy. Lesy tvoří 40% území a pokrývají pouze nejvyšší polohy a bezprostředně hraniční oblasti. Krajina je bohatě protkána drobnými potůčky a rybníčky, které s oblastmi rozlehlých luk a pastvin i svéráznou urbanistikou a lidovou architekturou vytvářejí nenapodobitelný charakter (Březinová 2005, s. 11).

5.1 Varnsdorf

Varnsdorf leží v průměrné nadmořské výšce 332 m n. m., s katastrální výměrou 2 621 ha. Žije zde 15 824 obyvatel. Nejvyšším bodem je Špičák, naopak nejnižším bodem je výtok Mandavy z České republiky. Je to největší město Šluknovského výběžku, leží v kotlině řeky Mandavy. Ve Varnsdorfu, v části Studánka, protéká Křinice a nacházejí se tu 4 rybníky (Varnsdorfský rybník, Valčík, Valcha a Kočka). Je zde textilní průmysl (Velveta a Elite), který je v současné době oslaben, ale dodnes přetrvává strojírenská výroba (Továrna obrábějících strojů). Fabriky textilního průmyslu chátrají. V barokním kostele sv. Petra a Pavla na náměstí se konala světová premiéra Beethovenova díla Missa solemnis (r. 1830).

5.2 Rumburk

Rumburk je od 1. 1. 2003 město s rozšířenou působností pro obce a města Doubice, Dolní Poustevna, Jiříkov, Krásná Lípa, Lipová, Lobendava, Mikulášovice, Šluknov apod. Nachází se v průměrné nadmořské výšce 387 m s rozlohou 2 472 ha. První písemná zmínka o Rumburku je z listiny městské rady ve Zhořelci ze 7. července 1298. Nejvýznamnější památkou je Loretánská kaple, ta je i architektonickým skvostem Čech. V Rumburku nalezneme rozhlednu, Dymník, která je vysoký 15 m.

5.3 Jiříkov

Jiříkov se nachází asi 4 km od Rumburku. Dělí se na Filipov, Nový Jiříkov, Loučné a Starý Jiříkov. Žije zde 3 900 obyvatel na rozloze 365 ha.

5.4 Krásná Lípa

Je průmyslovým a turistickým městečkem o rozloze 3140 ha. Protéká zde říčka Křinice. Pod Krásnou Lípu spadají tyto vesničky: Dlouhý Důl, Zahrady, Vlčí Hora, Kamenná Hůrka, Krásný Buk, Sněžná, Kyjov a Hely. Sídli zde Správa NP České Švýcarsko od r. 2000.

5.5 Šluknov

Je to nejsevernější město v České republice (347 m, 5560 obyvatel), které dalo název celému výběžku. Rozkládá se v široké kotlině protkané drobnými potůčky. Městskými částmi jsou Rožany, Království (včetně bývalého Fukova), Císařský, Kunratice a Nové Hrabčcí (Březinová 2005, s. 74)

6 SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY

V této kapitole se zabývám tím, jak Romové bydlí a žijí v ČR, dále ve Šluknovském výběžku, kde popisují sociálně vyloučené lokality v určitých městech a obcích. Na tematických mapách můžete vidět, kde se přesně lokality nacházejí a jak daleko jsou od sebe. Domy (ubytovny) romské a sociálně slabších občanů většinou poznáme podle toho, že jsou staré, neupravené, mají rozbitá okna, je kolem nich poházený nábytek, a jiný nepořádek.

6.1 Bydlení Romů v ČR

Velkým problémem u části Romů se zdá být chybějící vlastní představa o tom, jak chtějí bydlet, jaké k tomu mají podmínky a co pro to chtějí sami učinit. V současné době mnoho Romů zcela přirozeně uplatňuje různé nároky, které však velmi často neexistují. Jednou z příčin je fakt, že Romové byli vždy pouze objektem vládní politiky zaměřené na jejich integraci či asimilaci, nikdy se aktivně na řešení vlastní sociální situaci nepodíleli. Nikdy neměli potřebu postarat se o sebe a být odpovědní za svou situaci a nebyli k vlastní odpovědnosti ani vedeni (Víšek 2000, s. 17). Romové dle mého názoru a obyvatel Šluknovského výběžku nejsou stejní. Jsou mezi nimi obrovské rozdíly. Někteří jsou schopni bydlet slušně mezi obyčejnými lidmi a ti druzí bydlí ve vyloučených lokalitách. Po rozhovoru s Romy, i oni se dělí do několika skupin (starousedlíci, nepřizpůsobiví, špíny, apod.).

Obrázek 3: Romský dům Varnsdorf; foto: Kučerová (2013-03-23)

Postupně se začaly vyjevovat odlišnosti „dvou kultur“ v každodenním vzájemném sžívání imigrovaného romského etnika a ostatního obyvatelstva při kontaktech v zaměstnání, v běžném životě – v sousedských vztazích, v zaměstnání, ve škole, kam děti z počátku chodí, přicházely jako „odlišní cizinci“ bez dobré znalosti jazyka a s chybějícími potřebnými návyky. Početné rodiny vytvářely větší a hlučnější soustředění, která se zvětšovala při jakémkoliv příbuzenském setkání a při rodinných oslavách, ženy kojily děti venku, tak jak byly vždy zvyklé, na ulicích starého města (Víšek 2000, s. 53). Tyto případy platí i pro dnešní dobu. Např. ve Varnsdorfu je to na denním pořádku, zejména v létě, když je pěkné počasí. Romové si toto ani neuvědomují, vyrůstají v tomto prostředí od mala. Mají od „bílých“ občanů jiné tradice a jinou kulturu.

Romská poradkyně Mgr. Jana Šustová píše v této publikaci o tom, proč romské ženy tolik rodí. *Oni se bojí o peníze, nebojí se o děti. Bojí se o peníze, proto tolik rodí. Proto chtějí třeba paterčata, protože 75 tisíc by bylo krásných. Snažíme se mladá děvčata přimět k tomu, aby si dávala pozor, aby se řídila podle momentální ekonomické situace. Ted' jsem v bryndě, tak nebudu plodit jedno dítě za druhým a bydlet s rodiči. Tam je ta výchova potom obtížná. Znáám mámy, které porodí děti a nechají je v nemocnici. Jsou si jisté, že porodné dostanou, dítě odloží do kojenečku a státní, starej se! A my chceme navrátit rodiče zpátky, ať se o děti starají. Pokud si to dítě udělají, tak ať se o něj starají. Já vím, že ty děti za to nemůžou. Víam, že se děti v dětském domově mají někde lépe než u rodičů, ale doplácí na to stát. Ne rodiče, protože oni ani tam neposílají peníze, ale stát. Ti, kteří pracují, jsou právem rozhořčení* (Víšek 2000, s. 86). Tento článek naprosto souhlasí s tím, kvůli čemu jsou lidé ve Šluknovském výběžku rozhořčení. I když si ty děti nechávají, tak i ty ubytovny na to vypadají. Věčně jsou přeplněné. Viz. dále ubytovny ve Šluknovském výběžku.

Dle Gabala, Čady a Snopka (2008, s. 44) je otázka bydlení do jisté míry charakter a standard sociálně vyloučených romských lokalit. Velká část těchto lokalit totiž existuje v místech, která byla z různých důvodů považována za málo atraktivní. Některé lokality v nouzové situaci. Již před rokem 1989 byly některé z lokalit obývané. Lokality jsou v každém městě jiné, odlišují se velikostí nebo polohou, mírou dostupnosti, typem. *Bydlení je jednou z nejméně podporovaných oblastí integračních oblastí integračních politik. Veřejnost totiž – na rozdíl od oblastí vzdělávání a opatření na trhu práce – vnímá, že v této oblasti hrozí, že se bude dávat Romům něco zadarmo.*

Tento výrok nesouhlasí s mým terénním průzkumem. Jelikož ve Varnsdorfu je jedna vyloučená lokalita u městského úřadu a další u cyklistické stezky směrem na hranice s Německem a ještě k tomu nedaleko divadla a vlakového nádraží. Dříve místo ubytovny Sport se zde nacházel hotel Sport, který bohužel vyhořel. Hotel byl prodán jinému majiteli (Romovi) a ten z toho udělal ubytovnu.

6.2 Co je příčinou situace sociálního vyloučení

Navrátil (2003, s. 60) tvrdí, že vyloučení v jedné oblasti života často vede k vylučování v dalších oblastech a vyloučení v jednotlivých oblastech je většinou vzájemně provázáno a vytváří začarovaný kruh, z něhož se obtížně uniká. Ve většině případů je pak obtížné určit začátek tohoto kruhu, lokalizovat jeho zdroj a pustit se do „boje“ s ním, což samozřejmě znesnadňuje a neúnosně prodlužuje řešení problému. Vyloučení romské komunity představuje ohromný balík problémů sociální povahy, které jsou mezi sebou propojeny tak, že opatření namířená pouze na jeden z těchto problémů neřeší otázku komplexně a nevede k výraznému efektu.

V prostředí lidí a institucí, které nějak problém chudoby a sociálního vyloučení českých Romů tematizují, se setkáváme v zásadě s trojí odpovědí na otázku: „Co je příčinou situace sociálního vyloučení?“ První odpovědí je, že Romové jsou nepřizpůsobiví a za svou situaci si mohou sami. Druhá obvyklá odpověď říká, že dnešní situace Romů je výsledkem působení vnějších vlivů. Romové jsou obětí diskriminace, minulé a současné. Třetí odpověď, kterou patrně prosazuje nejmenší část lidí převážně z řad odborné veřejnosti, obrací pozornost ke skutečnosti, že chudí a sociálně vyloučení Romové reagují na situace, ve které žijí, vytvářením specifických adaptačních zdrojů (Hirt, Jakoubek 2006, s. 55, 56). Toto se týká i sociálně vyloučených lokalit na Šluknovsku. Podle rozhovorů, které jsem dělala s lidmi (sousedé Romů, úředníci, děti ve školách a ostatní obyvatelé), tak všechny tři odpovědi přesně souhlasí s výpovědí občanů Šluknovska. Každý má s Romy jinou zkušenost a od toho se odlišuje jejich názor.

Lidé, kteří obecně považují soužití s Romy a existenci romských lokalit za vážný problém a dožadují se jeho řešení, zřetelněji oddělují svět majoritní společnosti a romské menšiny a častěji se domnívají, že se Romové nemohou nikdy zcela přizpůsobit (Gabal 2008, s. 20).

6.3 Vyloučené lokality na Šluknovsku

V mé Bakalářské práci se budu věnovat městům Varnsdorf, Jiříkov, Rumburk, Krásná Lípa a Šluknov. Dnes lze zde vidět, že mnoho ubytoven se ruší, jelikož Romové dostávají byty v panelácích nebo staré domy. Např. podnikatelé Pavel Němec a Jan Pražák, kteří zkupují byty v panelácích od města a dále je nabízí Romům k pronájmu, kteří žijí v ubytovnách. Podrobně se těmto podnikatelům věnuji v kapitole, Ubytovna Sport.

6.3.1 Varnsdorf

Ve Varnsdorfu se hlásí k romskému občanství asi 500 osob. Romové se zde dělí na 3 skupiny, kdy první skupinu tvoří Romové, kteří se zde narodili, druhou skupinou jsou Romové, kteří zde žijí delší dobu, ale narodili se jinde. Tyto skupiny Romů se také jinak nazývají „starousedlíci“. Poslední skupinou jsou Romové, kteří se přestěhovávají v současné době. Podle zdrojů z městského úřadu jsou to ti „nepřizpůsobiví“ Romové, bývají často agresivní a nejde s nimi obvykle „vyjít“ po dobrém. Odhaduje se, že v ubytovnách žije asi 70% Romů.

Působí zde jedna nejmenovaná firma, která vykupuje domy ve velkých městech. Tato firma se snaží vystěhovat stávající nájemníky svých lukrativních pozemků, k čemuž využívá pozemky koupené ve Varnsdorfu, kde proto hrozí příliv přistěhovalých Romů z ostatních měst. V současnosti proto městský úřad řeší obavy obyvatel města z přílivu Romů z Brna do nově zrekonstruované ubytovny „Panorama“, kterou má ve vlastnictví

Obrázek 4, 5 :Domy po Romech; foto: Kučerová (2013-03-23)

firma Lumines Temple nemovitosti s.r.o. (Dlouhodobý monitoring situace romských lokalit 2009). Je zde i několik domů, které jsou zdemolované. V těchto domech bydleli dříve Romové „starousedlíci“. Kteří se sestěhovali do ubytoven nebo na Kovářskou ulici. Tyto domy jsou v současné době na prodej.

Ubytovna T. G. M.

Městská ubytovna v ulici Tomáše G. Masaryka (r. 2002) je pro neplatiče a ⁶„sociálně potřebné občany“. Nalezneme zde 56 pokojů, 3 kuchyně, 5 sociálních zařízení včetně sprch a WC, 1 sušárnu a 1 prádelnu. Žije zde odhadem asi 70 osob. Ubytovací smlouvy jsou uzavírány na dobu určitou (na 3 měsíce pro jednotlivce a na 6 měsíců pro rodiny). Nachází se u městského úřadu, poblíž se nachází i praktická škola, Česká pošta a knihovna. Za měsíc tu dospělí zaplatí 2 900,- Kč a dítě 1 450,- Kč.

Obrázek 6: Ubytovna T. G. M. koupelna; foto:aktualne.centrum

V této ubytovně nalezneme i noclehárnu, terénní program a nízkoprahový klub – Modrý kámen. Noclehárna slouží pro muže nad 18 let v nouzi. Poskytuje postel na přespání, sociální a hygienické zařízení, možnost zajištění čistého oblečení, stravy a sociálního poradenství. Nalezneme zde 5 lůžek. Tato služba je za úhradu. Terénní program pomáhá při řešení úředních věcí nebo při obnovení či upevnění kontaktu s rodinou. Nízkoprahový klub „Modrý kámen“ chce zlepšit způsob života dětí a mládeže. Cílem je *snižovat dopad rizik trávení volného času dětí a mládeže na ulici, poskytnout dostupné a*

---

⁶ Podle právních předpisů je to občan, který se vyskytne ve stavu hmotné nouze, definované zákonem o sociální potřebnosti (občan, jehož příjmy klesly pod státem definované životní minimum). Musí platit podmínka o nemožnosti zajištění si zvýšení příjmu vlastním přičiněním.

bezpečné místo pro trávení volného času, psaní úkolů apod., nabízet smysluplné volnočasové aktivity, pomáhat a podporovat děti a mládež při řešení složitých životních situacích ve škole, rodině, rozvíjet sociální schopnosti a dovednosti dětí a mládeže potřebných pro jejich budoucí život. Cílovou skupinou jsou děti a mládež od 6 do 26 let bez rozdílu pohlaví a etnika. Tyto služby jsou poskytovány bezplatně. Modrý kámen poskytuje činnosti: výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti (výtvarný kroužek, hudební kroužek, počítačový kroužek, základy posilování, hudebně-dramatický kroužek, atd.), zprostředkování kontaktu se společenským prostředím (spoluúčast na sportovních a kulturních akcích města, pořádání táborů, výlety), sociálně terapeutické činnosti (rozvoj osobnosti pomocí vlastních zdrojů, řešení osobních a vztahových problémů, porozumění sám sobě), pomoc při uplatňování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí (doprovod a pomoc uživatelů při jednání s institucemi a úřady). Mnoho obyvatel ani netuší, že něco takého existuje. I pro mě samotnou jako členku majority bylo toto novinkou (Centrum sociálních služeb, Město Varnsdorf, 2008).

Dle rozhovorů se sousedy vznikla ubytovna kvůli tomu, že si lidé stěžovali na Romy v panelácích. Romové neustále hází věci, které se jim nehodí z okna (nábytek, lednice, elektroniku). Mají neustále otevřená okna, ze kterých jim hraje hlasitá hudba. Členové majority tuto oblast nazývají „Bubákov“. Sousedé tvrdí, že Romové v noci žijí a ráno spí. Okolní domy musí mít i kvůli hluku zavřená okna v létě. Lidé si i přestěhovávají ložnice či dětské pokoje na tu stranu, kde je alespoň trochu klid. Toto jsou bohužel ověřené případy.

Obrázek 7: Ubytovna T. G. M. pokoj; foto:aktualne.centrum

Romka Helena Stankovičová bydlela 5 let na ubytovně T. G. M., zde platila za 2 místnosti, společné WC, sprchy a kuchyňku se třemi sporáky nájem přes 12 000,- Kč. Z ubytovny se přestěhovali do paneláků na Kovářskou ulici. Helena má 6 dětí, které navštěvují pravidelně školu. Tvrdí, že nikdo z její rodiny nebyl trestaný a snaží se žít jako slušní lidé. V dokumentárním filmu Na divokém severu – Šluknovsko 2011 – 2012 řekla: „*Já sama chodím na tu veřejnou práci zadarmo, abych si mohla zasloužit ty dávky. Na celých dávkách mám 18 500,- Kč, za to zaplatím nájem, potraviny a dětem oblečení a to mi zůstává asi 9 500,-Kč.*“

Milan ve Varnsdorfu léta pracoval, narodil se tu a teď bydlí na městské ubytovně v ulici T. G. Masaryka. Podle něj jsou skoro všichni sousedé místní, žádné ‚náplavy‘ odjinud. Vedoucí ubytovny tvrdí, že tu bydlí dlouhodobě stejní lidé (Přiliv Romů. Rozhlas, 2011). Ti lidé už tu mají své rodiny, které se neustále rozšiřují porodností a hlavně zázemí, na které jsou zvyklí.

Ubytovna Sport

Tato ubytovna patří soukromému majiteli, který je také Rom, ale nežije zde. Nachází se zde 21 bytových jednotek a bydlí zde asi 100 Romů. Už vzhledem ubytovna sama o sobě mnoho napoví. Špinavý dům, rozbitá okna, vchod do domu je z ulice, okolo domu nalezneme mnoho nábytku a nepotřebných věcí. V letních měsících vidíme Romy, jak se opalují na chodníku a při tom ubytovna má svůj dvorek. Na ulici a hlavně v kalužích se obvykle hrají děti. Naproti ubytovně je herna, do které často chodí a kousek dál

Obrázek 8: Ubytovna Sport; foto: Kučerová (2013-03-14)

supermarket. Dle rozhovorů s okolními obyvateli, romské děti rády přebíhají silnici zrovna, když jede auto, mají z toho zábavu. Nejspíše si neuvědomují, co všechno by se jim mohlo stát. Proto zde auta jezdí maximální rychlostí 20 km/hod., nebo se ulici vyhýbají.

Na internetu nalezneme informace o této ubytovně, jak je v bezvadném stavu, že je objekt udržován a opravován. Skutečnost je jiná. Romové, kteří zde bydlí, vypovídají, že jim teče teplá voda 2x týdně, potkani a švábi jsou na denním pořádku. Za místnost 1+1 (38-45m²) zaplatí za měsíc 4 500 – 5 500,- Kč, menší „holobyt“ přibližně od 25 m² je vyjde na 2 500 – 3 500,- Kč. S poplatky za služby je nájemné za jeden měsíc vyjde na 13 000,- Kč. Proto se mnoho obyvatel stěhuje asi o 500 m dále na ulici Kovářskou, kde vzniká nová vyloučená lokalita.

Pavel Němec a Jan Pražák skupují byty v panelácích na Kovářské ulici. Děčínskému deníku (2011) Pavel Němec řekl: *„Dříve nikoho mé podnikání nezajímalo, dnes jsem považován za spekulanta. Proto mi tu zdemolovali auto. Přitom bílí i romští obyvatelé v mých bytech žili a stále žijí vedle sebe bez větších problémů. Jenže dnes se již jedná o davovou hysterii.“* Nájem v těchto bytech je o třetinu nižší než na městské sociální ubytovně.

Sousedé říkají: „Byla to lavina, najednou se přestěhovali všichni do lepších bytů.“ Obyvatel pan J. P. v 90. letech koupil vilu v této ulici, byl rád, že se přestěhoval z paneláku, tato vila v této lokalitě je dnes neprodejná, říká, že kdyby měl peníze, tak se okamžitě odstěhuje. Neustále se volají policisté kvůli nočnímu hluku. Na denním pořádku je i to, že romské děti nadávají důchodcům a denně se s nimi hádají. *„Připadám si jako vězeň, který je odsouzen k doživotnímu žaláři, za něco co neprovedl.“*, řekl J. P.

Ubytovna Lounská

Nalezneme zde bytové jednotky velikosti 1 + 1. Celkem je na ubytovně 15 bytů (z toho 9 - 0+2 a 6 - 0+1), 3 kuchyně, 3 sprchy a 13 WC a 1 společenská místnost. Součástí ubytovny je „Dům na půl cesty“, kde jsou přidělovány byty dětem, které se vrací z dětských domovů. V této ubytovně nebydlí mnoho Romů jako v ubytovně T. G. M. nebo Sport. Z této ubytovny se rodinám daří nastěhovat se do nových bytů. Pracují zde přes den 2 sociální pracovníce. Špatný technický a estetický stav ubytovny. Rodiny si stěžují na nedostatek soukromí a hygienické zázemí. Žije tu 46 osob (25 dospělých, 21

děti). V této ubytovně zaplatí dospělí za měsíc 3 000,- Kč a dítě 1 500,-Kč včetně elektriky, vody apod.

Obrázek 9: Ubytovna Lounská; foto: Kučerová (2013-03-14)

Ulice Kovářská

Zde se nachází 3 paneláky, které kdysi patřily městu. Město už o ně nemělo zájem, tak je začalo rozprodávat. Byty skupili výše uvedení páni P. N. a J. P. kteří je začali pronajímat hlavně Romům, kteří se sem stěhují z ubytoven z důvodu levnějšího nájmu. Panelové domy prošly rekonstrukcí viz. obrázek 10.

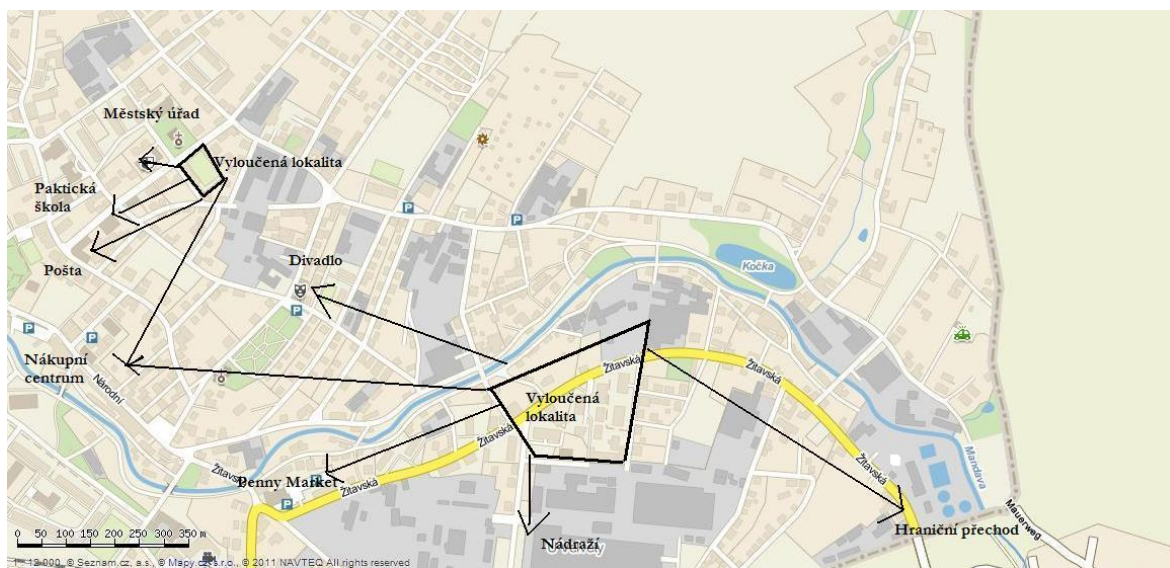
Když porovnáme, že v ubytovně T. G. M. zaplatí dejme tomu pětičlenná rodina (2 dospělí, 3 děti) za jeden pokoj bez kuchyně a sociálního zařízení za měsíc 11 600,- Kč a za byt 3 + 1 v Kovářské ulici se sociálním zařízením a kuchyní cca 8 000,- za měsíc. Za byt 1 +1 mimo sociálně vyloučené lokality občan zaplatí cca 5 000,- za měsíc. Vidíme obrovské rozdíly, ať už finanční nebo sociální. Z pohledů občanů města se nemůžeme divit, že se Romové rychle stěhují do ulice Kovářské, když jim je nabídnuto lepší zázemí. Na druhou stranu se sem stěhuje spíše minorita a tím se tvoří nové ghetto. Starousedlíci zůstávají na ubytovnách, kde už mají vytvořenou svojí sociální skupinu. Ovšem ti lepší Romové mají své byty, ať už v pronájmu nebo družstevní na sídlištích či své domy. Mezi tyto Romy řadíme ty, kteří pracují již několik let.

Obrázek 10: Kovářská ulice; foto: česká televize

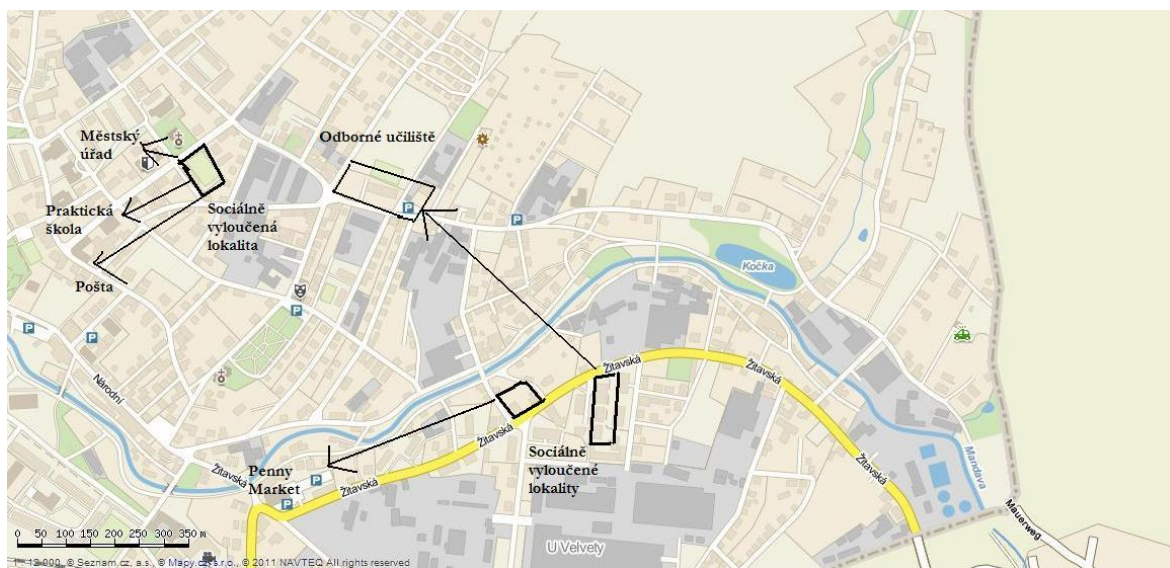

Obrázek 11: Mentální mapa Varnsdorfu dle majority

Obrázek 12: Mentální mapa Varnsdorfu dle minority

Na obrázku 11 a 12 vidíme mentální mapy, kde jsou zobrazeny sociálně vyloučené lokality a od nich vedou šipky k ulicím či budovám, které majorita či minorita nejvíce využívá. Jedna je z pohledu romského občana H. S. a druhá z pohledu R. N. (obyvatelka Varnsdorfu ve věku šedesáti let). Každá sociální skupina vnímá prostorovost trochu jinak. Romská obyvatelka si vzpomněla i na odborné učiliště, do kterého chodí

často romské děti. Naopak opominula plno jiných základních bodů ve městě. B. K. zakreslila i kulturní místa a hraniční přechod, které jsou běžné pro majoritu.

6.3.2 Rumburk

Nenalezneme zde žádné městské ubytovny, jako tomu bylo ve Varnsdorfu. Žije zde asi 500 Romů. Neustále se někam stěhují. Sociálním pracovníkům kolikrát trvá mnoho dní zjistit, kde rodina nově bydlí a nalézt ji. Romové zde bydlí v domech, mezi „bílými“ lidmi. Domy vypadají zvenku velice upraveně. Jedná se o ulice Pražská, Šmelivského a Palackého. Jediný dům ve Šmelivského ulici vypadá neupraveně, kolem se válí nábytek a hraje z oken hlasitá hudba.

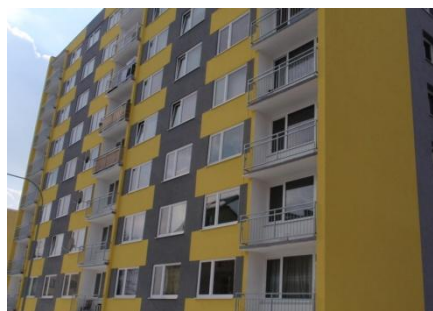
V ulici Palackého se jedná o 3 panelové domy a některé domy v okolí, které jsou z části obydlené Romy. Je zde 144 bytů. Sídliště se v roce 2010 - 2011 . Sídliště se v roce 2010 a 2011 potýkalo se zhoršeným stavem a stárnutím těchto objektů. Sídliště uprostřed města obývá sociální mix obyvatel. V této lokalitě bydlí Romové, lidé z různých sociálních vrstev i příslušníci majority. Romové se do bytů postupně stěhují, tím se zvyšuje podíl romských obyvatel. Většina Romů je bez zaměstnání, ostatní chodí na veřejně prospěšnou práci nebo veřejnou službu. Ceny těchto bytů jsou vyšší než v jakémkoliv jiném panelovém domě. V ulici Palackého se několik let scházejí osoby závislé na omamných a psychotropních látkách a provádějí následnou distribuci těchto látek. Evidence užívání návykových látek je v této oblasti přítomna. Jsou zde nacházeny jehly a použité injekční stříkačky. V prvním čtvrtletí roku 2012 bylo zaznamenáno odstěhování většího počtu romských rodin z ul. Palackého (Plán prevence kriminality pro roky 2012 – 2015, Rumburk, 2012). Panelové domy jsou nově zrekonstruované (nové balkóny, zateplení), viz. obrázek 13 a 14.

Obrázek 13: Panelový dům před rekonstrukcí

foto: Jan Zatorsky; Lidové noviny

Obrázek 14: Panelový dům po rekonstrukci

foto: Kučerová (2013-03-10)

Místní obyvatelé nemají s Romy problémy a hlavně poznají své místní Romy. Objevuje se zde i mnoho německých Romů a Romů z Varnsdorfu. Zde se Romové dělí na „starousedlíky“, kteří jsou kamarádští a jsou respektováni většinou. Poslední skupinou jsou nově přistěhovalí.

6.3.3 Jiříkov

Zde jsem se dozvěděla na terénním průzkumu, že se Romové sami dělí do tří tříd. Do nejvyšší třídy patří Romové, kteří pracují a jejich děti chodí pravidelně do školy, do této skupiny patří tzv. „starousedlíci“. Naopak nejnižší skupinu nazývají „špíny“, to jsou ti, kteří se nově přistěhovali a jsou nepřizpůsobiví. V Jiříkově nejsou sociálně vyloučené lokality. Romové bydlí v domech a jsou rozmístěni po celém Jiříkově. Na obrázku 15 vidíme, vyhořelý romský dům z ledna 2013.

Obrázek 15: Vyhořelý romský dům, foto: Kučerová (2013-03-10)

Někteří Romové nemají přihlášené bydlení v Jiříkově, proto je zde velice obtížné spočítat, kolik jich tu je.

Obrázek 16: Romský dům v Jiříkově, foto: Kučerová (2013-03-10)

6.3.4 Krásná Lípa

Ve městě je několik menších domů, které jsou obydlené ze 100% Romy. Romské domky jsou zařazeny mezi domy majority. Žije zde 460 Romů. Nejvíce obydlené silnice Romy jsou Varnsdorfská, Elišky Krásnohorské, Pražská, Frindova a Kyjovská. Domy jsou velmi často poškozené, špinavé a mají rozbitá okna. Většina patří městu nebo soukromým vlastníkům. V jednom bytě žijí často tři generace, přičemž vydělává jen ta prostřední. Nejvíce problémový dům je v ulici Varnsdorfská, kde podle místních žijí „nepřizpůsobiví“ občané.

Obrázek 17 : Romský dům v Krásné Lípě, foto: Kučerová (2013-03-23)

Starousedlíci se sem nastěhovali po druhé světové válce. Jsou tu velice rozvětvené rodiny. Podle rozhovoru se starostou se sem za posledních 10 let přistěhovalo mnoho romských rodin, se kterými je obtížnější komunikace než se starousedlíky. Nově přistěhovalí dělají větší problémy, a proto dle p. Linharta (starosty města) vzniká mezi obyvateli negativita vůči romským celkům.

Zde jsou Romové rozděleni na dvě skupiny. První skupinou jsou ti, kteří se zde narodili („starousedlíci“) s těmi dle obyvatel nejsou žádné problémy, pracují a jejich děti chodí do školy. Následující skupinou jsou tzv. „nepřizpůsobiví“, kteří se sem přistěhovali z různých měst.

Za nepřizpůsobivé jsou ve Šluknovském výběžku označeni romští občané, kteří sem v současné době imigrovali. Toto označení používá jak majorita, tak i minorita starousedlíků. Nepřizpůsobiví většinou narušují noční klid, nepracují, jejich děti nechodí

do školy, urážejí majoritu, přepadávají nebo okrádají občany. Kvůli takovým lidem, zde panovaly nepokoje.

Z pohledu policistů z Územního odboru Děčín jsou rizikovými lokalitami Varnsdorf, Rumburk. Policie registruje nespokojenost majoritní části populace, která si stěžuje především na kriminalitu Romů na neromech jak ve večerních hodinách, tak i denních hodinách. Samostatná existence těchto sociálně vyloučených lokalit, případně konkrétní ⁷interetnické spory nejsou v současné době podle policie nejrizikovější. Aktuálním problémem je hrozba ⁸rozšíření protiromských nálad ze Šluknovska do jiných částí regionu nebo ČR. Dalším problémem je odliv problémových osob z větších měst, kde se soustřeďují policejní síly, do menších měst nebo obcí, kde budou opět páchat protiprávní činnost. Místní obyvatelé se „preventivně“ brání přílivu potenciálně problémových osob např. zapalováním vhodných budov k jejich nastěhování. Situaci dále komplikuje vysoká nezaměstnanost v regionu (13%). Prakticky žádný podnik příslušníky národnostních menšin ve větší míře nezaměstnává (Ministerstvo vnitra 2011).

6.4 Neplatičství a zadlužení

Hlavní problém vyloučených lokalit je problém s dluhy. Dluh obvykle vzniká z nezaplacení nájmu, vody, elektřiny a tepla. Proti neplatičství se města chrání prostřednictvím podepsání nájemních smluv na dobu určitou, a to od šesti do dvanácti měsíců. Město v případě dlužnictví se souhlasem nájemníka přistupuje k dohodám o splátkových kalendářích, institutu zvláštního příjemce příspěvku na bydlení práce se sociální podporou a v některých případech je například ve Varnsdorfu funkční ukázka ubytovny, která má odstrašující efekt. V kompetenci TSP a pracovníků městských odborů je pomáhat klientům sestavovat splátkové kalendáře a případně je, podle aktuálních potřeb dlužníků a především podle benevolence jednotlivých měst, upravovat. Tato opatření však podle Městského úřadu ve Varnsdorfu nejsou z hlediska vymáhání dluhů příliš efektivní, protože dlužníci mohou poskytovat jen malé částky (v řádu deseti až stokorun). Dluhy na nájemném jsou obtížně vymahatelné; podle respondentů města obecně nemohou přistupovat ke krokům, jimiž vymáhají své dluhy elektrárny a plynárny. Dlužníci proto raději nechávají své závazky ležet na nájemném, protože cesta k vystěhování nájemníka představuje obtížnější proceduru. Když nefungují výše zmíněná opatření, přistupuje se k

---

⁷ Střet mezi nositeli různých etnických charakteristik

⁸ Nálady, které ovlivňují celou společnost. Např. nepokoje na Šluknovsku, demonstrace apod.

soudnímu řízení a soudnímu vystěhování. Dluhy obyvatelům sociálně vyloučených lokalit vznikají nejen v důsledku závislosti na systému sociálních dávek, a s tím v některých případech spojené nemožnosti platit nájemné či poplatky za elektřinu, vodu atd. (které je třeba vnímat ve spojitosti s existencí lichvy a vysokých nebo nestabilních nájmů ze strany pronajímatelů), ale také v důsledku neschopnosti hospodařit s penězi či využívání tzv. „rychlých půjček“ zavedených společností, které opětovně půjčují i svým dlouhodobým dlužníkům. V některých případech ke vzniku dluhů přispívá i alkoholismus, užívání drog či gamblerství (Dlouhodobý monitoring situace romských lokalit 2009).

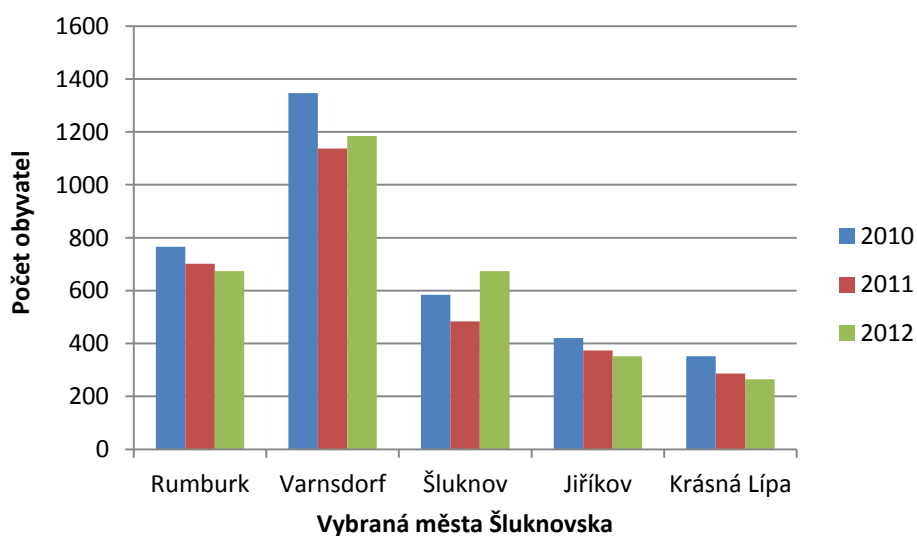
7 OBYVATELSTVO ŠLUKNOVSKÉHO VÝBĚŽKU

7.1 Vývoj obyvatel

Za Rakouska - Uherska nejzaměstnanější a nejprůmyslovější region. Do začátku 1. světové války průmyslové srdce Rakousko – Uherské monarchie. Po 2. světové válce se budovaly továrny, sídliště a byl tu nedostatek pracovních sil, proto se povolali nové lidi. První skupina přišla z vnitřního pohraničí, zabírali nejlukrativnější statky, pozemky, továrny či manufaktury. Teprve po nich přišli lidé, kteří si museli nejprve zajistit odchod z nějakých měst, opustit svoje pronajatá bydliště a dojít do tohoto pohraničí. Přišlo spoustu Slováků, kteří byli naverbováni (lákali je na lepší bydlení). Továrny pracovaly na 2 směny, ELITE pracovala i v noci. Dnes v celém Šluknovském výběžku fabriky zchátraly. Spoustu kvalifikovaných lidí zde nenajde zaměstnání. Lidé, kteří se odstěhovali za práci, se sem rádi vracejí – mají tu rodinu, kamarády, je tu krásná krajina, mnoho sportovišť, kulturní využití.

Do Šluknovského výběžku se dle Ministerstva vnitra ČR za poslední půlrok přistěhovalo přes 200 sociálně vyloučených osob, které většinou pochází z Litvínova, Semil, Nového Boru a České Lípy.

Graf č. 1 Vývoj obyvatel od r. 2010 - 2012

zdroj: CZSO

V tabulce č. 1 vidíme, že k romské národnosti, v okrese Děčín deklarovalo svou etnicitu jen 145 osob. Toto jsou výsledky ze Sčítání lidu 2011. Vidíme, že nejvíce obyvatel je české národnosti (86 968 osob). S druhým největším počtem (35 917) jsou lidé, kteří se nepřiznali ke své národnosti.

Tabulka č. 1 Obyvatelstvo podle národnosti v okrese Děčín

		Celkem	muži	ženy
Obyvatelstvo celkem		128 834	63 041	65 793
z toho národnost	česká	86 968	41 990	44 978
	moravská	91	64	27
	slezská	3	3	-
	slovenská	1 623	712	911
	německá	968	429	539
	polská	403	41	362
	romská	145	80	65
	ukrajinská	236	103	133
	vietnamská	872	495	377
	neuvedeno	35 917	18 287	17 630

zdroj: Sčítání lidu 2011

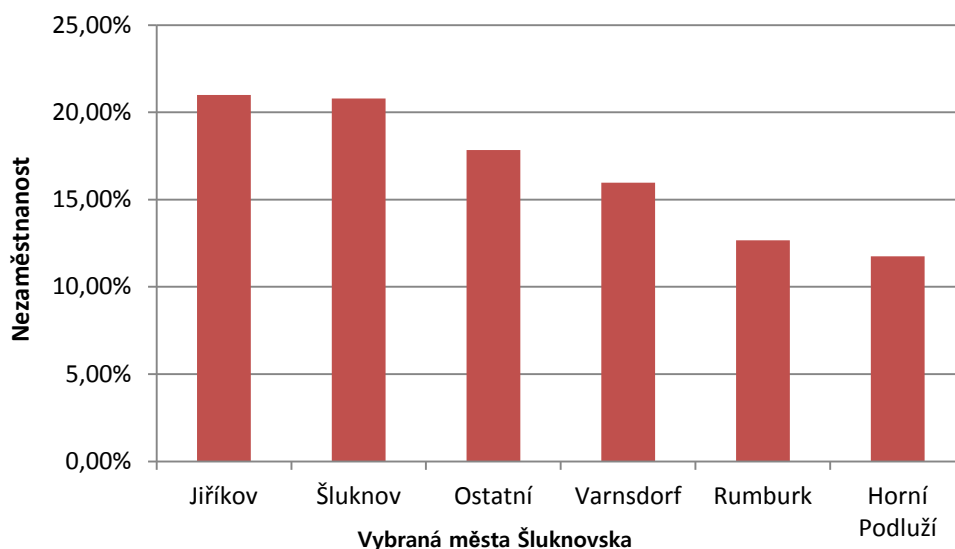
7.2 Nezaměstnanost

Druhou nejnižší nezaměstnanost na Šluknovsku (12,66%) má město Rumburk. Na prvním místě pomyslného žebříčku je Horní Podluží (11,75%). Z 5325 lidí schopných práce jich je v evidenci nezaměstnaných 674, z toho je 295 žen a 379 mužů. Nejvyšší nezaměstnanost je v Jiřikově (21,00%) a ve Šluknově (20,80%). Ve Varnsdorfu je nezaměstnanost o tři procenta vyšší než v Rumburku (15,96%). Jiříkov patří na Šluknovsku k menším městům. Nezaměstnanost je tu dána tím, že majorita se odsud stěhuje do větších měst (většinou za prací či za vzděláním). Menší podnikatelé zde krachují. Dle rozhovorů lidé v tomto městě nevidí budoucnost. Významný vliv na zaměstnanost nejen v Rumburku, ale i v celém Šluknovském výběžku, má firma ⁹Benteler, která má výrobní halu v rumburské průmyslové zóně a je nejvýznamnějším zaměstnavatelem v regionu. V tuto chvíli zaměstnává 780 lidí a během dalších dvou let by toto číslo mělo narůst o dalších 170 zaměstnanců. J. K. „Nabíráme hlavně muže, ženy pouze do kanceláře. Nejvíce se zde uplatní na vyšších pozicích lidé s maturitou a na nižších

⁹ Výroba svařovaných dílů pro osobní automobily.

pozicích muži s výučním listem. Zde hlavně záleží na zručnosti.“ Firma totiž rozšiřuje výrobu a v Průmyslové zóně Rumburk buduje další výrobní halu za téměř 400 milionů korun. „Rozšíření nového provozu Benteleru bude mít pozitivní odezvu na zaměstnanost v celém regionu Šluknovského výběžku. Bude to mít i sekundární dopad, protože práci zde získají i firmy, které se podílejí na výstavbě haly a v budoucnu by se měly podílet na její údržbě. Také je to signál pro další investory, že v Rumburku je dobré investovat. Věříme, že i v tomto směru zaznamenáme pozitivní ohlas,“ říká místostarosta Rumburku Darek Šváb. Mnoho obyvatel se k národnosti nepřiznává. Je to tím, že se občan nepovažuje třeba za Roma či Vietnamce. Nemyslí si, že patří k minoritě, ale sám se zařazuje do majority. Žije tu mnoho obyvatel z Jugoslávie a Vietnamu.

Graf č. 2 Nezaměstnanost na Šluknovsku r. 2012

zdroj: CZSO

Nejvíce nezaměstnaných žen jsou bývalé švadleny, které pracovaly v ELITE nebo VELVETĚ. Naopak ve Šluknově nezaměstnanost za rok 2012 stoupla, důvodem je hospodářská krize, která měla obrovský dopad na Šluknovský výběžek. Málokterý podnikatel se zde udržel. V grafu č. 2 vidíme, že čím severnější města, tím je zaměstnanost nižší.

Nezaměstnanost Romů

Charakteristickým rysem nezaměstnanosti Romů v ČR je její dlouhodobost. Do kategorie nezaměstnaných déle než jeden rok patří asi 75 procent nezaměstnaných Romů. Přibližně 30 procent Romů bez zaměstnání je v této situaci déle než 4 roky. Když k tomu vezmeme v úvahu, že přibližně 45 procent nezaměstnaných Romů zažívalo na své pracovní dráze opakovanou nezaměstnanost, můžeme konstatovat, že pro většinu Romů v produktivním věku je nezaměstnanost rozsáhlý sociální problém, při němž se ztrácí zbytky pracovní kvalifikace, roztáčí se deprivací cyklus a upevňuje se kultura chudoby se všemi negativními důsledky pro individuální životní dráhy dlouhodobě nezaměstnaných (Analýza potřeb integrace Romů na českém trhu práce, *Monitoring a vyhodnocení potřeb* 2013). Mnoho občanů se domnívá, že Romové pracovat nechtějí a pouze zneužívají sociální dávky.

Příčiny nezaměstnanosti Romů mohou být: malá poptávka po nekvalifikované práci, chybně postavený systém sociálních dávek, slabá pracovní morálka a nespolehlivost romských zaměstnanců nebo diskriminace při přijímání Romů do zaměstnání.

Celková nezaměstnanost mezi Romy je dle starostky Šluknova Evy Džumanové 18% a v zimě 20%. Je tu spousta romských rodin, které pracují. Zaměstnání sociálně slabých se dříve řešilo formou veřejně prospěšných prací (úklid ve městě, údržba zeleně nebo sekání trávy). *Ti lidé byli rádi, že mají práci, ale bohužel s vládními škrty došlo i na ně. Nyní zaměstnáváme pouze dva a to jen na tři měsíce. Tady vidím obrovskou rezervu. Já stojím nohama na zemi. Byli bychom rádi, kdyby přijel investor a postavil tu továrnu pro 300 lidí, ale to asi těžko* (Nezaměstnanost Romů, E 15, 2011).

Starosta Krásné Lípy odpovídal na otázku, jestli Romové pracují: „Částečně ano, když mají možnost. Bohužel celková míra nezaměstnanosti je příliš vysoká, resp. pracovní příležitosti nejsou. Bez účelově vytvářených veřejně pracovní prací se Romy zaměstnávat nedaří. Vykonávají většinou pomocné práce. Spíše málo kvalifikované. Někteří po zaškolení a delší praxi získají některé dovednosti. Bohužel systém omezuje jejich zaměstnání jen na určitou dobu, pak jsou opět bez práce.“

Do budoucna jsou tu dle Hirta a Jakoubka (2006, s. 199) určitá rizika. V poslední době se rozrůstá práce na černo, práce bez pojištění, bez placení nemocenské a bez placení

daní. Do takovéto práce většinou nastupují lidé, kteří pobírají sociální dávky a toto mají jako vedlejší příjem. Takovéto případy mají jistá rizika, kdyby se stali invalidy či nemocnými, nebudou v sociálním systému a následně se propadnou do chudoby. *To přináší hodně rizik. Jedním z nich je, že bude-li se na celý problém pohlížet z etnického pohledu a ne pohledu sociálního, bude tento stav trvale ohrožovat prestiž, pověst a šance těch úspěšně se integrujících Romů.*

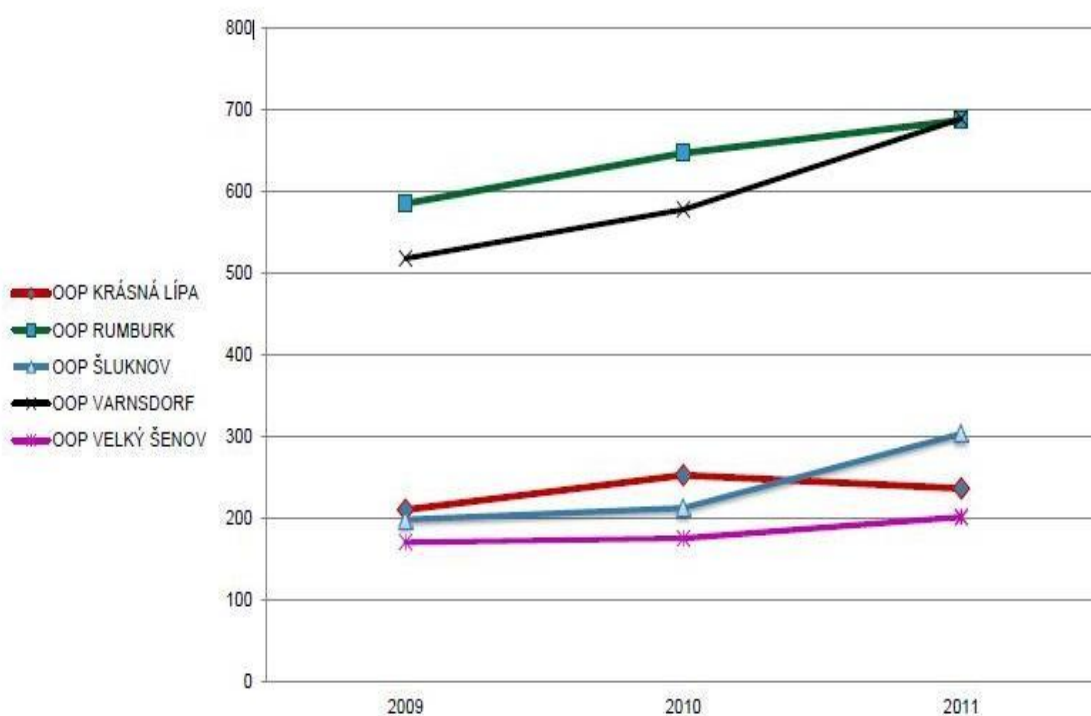
Dalším rizikem je nezvladatelnost dětí ve školách. Autority, kterými jsou rodiče a učitelé ztrácejí u dětí autoritu. Vytváří se školy s vysokým podílem romských dětí, který se touto skutečností dále zvyšuje – odcházejí neromské děti. Velice často se stává, že romské děti nenosí úkoly nebo pomůcky na hodiny, vyrušují při hodinách. Stačí mít v jedné třídě např. tři Romy a celá třída je narušená, ostatní děti na nich vidí, jak narušují hodinu a snaží se o to samé. I když se základní školy pokouší spolupracovat s rodiči, je to většinou beznadějně.

8 KRIMINALITA VE ŠLUKNOVSKÉM VÝBĚŽKU

Trestná činnost a přestupky páchané příslušníky menšin nejsou statisticky evidovány. V ústeckém regionu se jeví jako významná drogová trestná činnost. Na výrobě konopných drog se podílely výrazněji osoby vietnamské národnosti, na distribuci tvrdých drog (hlavně pervitin a heroin) značnou mírou participovali Romové (respektive osoby mající specifické fyziologické znaky, neboť kritérium etnické identity či kritérium kultury nebylo možné uplatnit). Většina pachatelů (bez ohledu na národnost) opakovaně páchající majetkovou trestnou činností je podle poznatků policie i uživateli drog. Romové jsou mezi ¹⁰recidivujícími pachateli krádeží poměrně významně zastoupeni, lze se tedy domnívat, že patří i mezi časté konzumenty drog (Ministerstvo vnitra ČR 2011).

Graf č. 3 Trestná činnost na Šluknovsku

zdroj: Policie ČR

Podle všech ukazatelů má na tomto vývoji výrazný podíl zvýšení stavu rezidentů z řad tzv. sociálně slabých obyvatel rekrutujících se zejména z přistěhovalců do tohoto regionu z oblastí Teplicka, Mostecká, dalších lokalit Ústeckého kraje. Negativní situaci

¹⁰ Osoby opakující trestné činy

dále vyostřilo sestěhování těchto problematických nájemníků do ubytoven. Noví přistěhovalci z řad sociálně slabých žádají ihned po nastěhování a získání trvalého pobytu dávky v hmotné nouzi a příspěvky na bydlení (Ministerstvo vnitra ČR 2011). Vidíme, že za poslední roky kriminalita stoupá a to nejvíce ve Varnsdorfu, Rumburku a Šluknově (graf č. 3). Nyní dle p. starosty Linharta v Krásné Lípě *„Kriminalita mírně stoupá (mj. po amnestii z 1. ledna 2013 prezidenta republiky), jinak to více méně kolísá. Největším problémem však je drobná kriminalita a přestupky, krádeže drobností a kovů, vandalství. Reálně je to těžko postižitelné a vymahatelnost práva je mizivá a zdlouhavá.“* Majorita se domnívá, že veliký podíl na kriminalitě mají romští občané. Ale dle M. C. je opak pravdou. *„Někteří obyvatelé majority akorát využili nepokojů, které zde panovaly. Samozřejmě, že i ve většině se najde mnoho nepřizpůsobivých občanů. Mnoho přepadení si lidé v roce 2011 vymysleli. Nehledě na to, že trestná činnost (přepadení, krádeže) se stala týden a jedna dokonce i den před demonstrací. Proto graf č. 3 ukazuje nárůst trestné činnosti.“*

8.1 Speciální pořádková jednotka

Podle Ministerstva vnitra ČR 2011 je cílem SPJ je dbát na dodržování veřejného pořádku, posílení výkonu hlídkové služby v teritoriu kraje a účast při opatřeních přijímaných v souvislosti s akcemi masového charakteru, při nichž hrozí narušení veřejného pořádku (riziková fotbalová utkání, demonstrace, protestní pochody, aktivity extrémistických hnutí apod.) Zároveň je tato jednotka nasazována při mimořádných situacích a živelných pohromách.

Tato speciální pořádková jednotka se orientuje pomocí GPS. Území ještě nemají příliš detailně zmapované. Vědí, kde jsou sociálně vyloučené lokality a říkají, že mají záchytné body a podle nich se snaží orientovat. Již zadrželi mnoho lidí, důvodem jsou často drogy nebo gamblerství. Tato jednotka jen přijede k nějakému případu. Není s problémovými lidmi v kontaktu, nezabývají se hlouběji problémem, který nastane. Naopak městská policie vidí do problémů hlouběji. Zajímají se o to, jak žijí, hledají různé souvislosti a dokonce se i zabývají historií. Snaží se Romům pomoci, pokud je to v jejich silách a pokud se Romové chovají slušně. Státní policie se Romy příliš netrápí. Chovají se jako SPJ.

Od září 2012 se SPJ na Šluknovsku nevyskytuje. Tyto policisté byli odsud odvoláni a nyní působí pouze v Ústí nad Labem a jsou pro celý Ústecký kraj v pohotovosti. Byli tu pouze při demonstracích a nepokojích, které zde panovaly.

9 NEPOKOJE NA ŠLUKNOVSKU

Incidenty lze vnímat jako signál sociálně-ekonomického pnutí a projevů sociálně vyloučené oblasti. Hlavním motivem jsou zjevně sociální, ekonomické a demografické faktory, a to včetně sociálního vyloučení. Za spouštěcí signál nepokojů ve Šluknovském výběžku lze označit dva incidenty ze srpna tohoto roku. V prvním případě napadla 7. srpna skupina Romů mačetami hosty baru Pivní pomoc v Novém Boru a způsobila jim vážná zranění. V druhém případě došlo 21. srpna v Rumburku k útoku větší skupiny Romů na skupinu šesti osob. Jedná se o trestné činy „těžké ublížení na zdraví“ dle § 145/12f, „ublížení na zdraví“ dle § 146/1,2e, poškození cizí věci podle § 228/1, „výtržnictví“ dle § 358/1 trestního zákona (Ministerstvo vnitra ČR 2011).

Další incident se odehrál na ulici Pražská ve Varnsdorfu, kde působil dětský gang, jeho vůdce si říkal „terorista“. Měl na svědomí 3 trestné činy. Nyní je umístěn v dětském diagnostickém ústavu v Chrastavě.

9.1 Demontrace

Během dvou měsíců se jen ve Varnsdorfu uskutečnilo 10 demonstrací. Pedagog Pavel Botoš se zúčastnil sedmi pochodů, barikádoval se s dětmi v ubytovně Sport, bylo zde kolem čtyřiceti dětí. „Bylo tu hodně „bílých“ lidí, kteří nechodí do práce a křičeli: *Cikáni do práce,*“ říkal P. B.

Tomáš Malík, který je sociální pracovník, vidí v demonstracích trik, jak nabrat politické body. Myslí si, že to romské děti hodně poznamená.

Obrázek 18 : Demontrace Varnsdorf, foto: tyden.cz

Pochody kolem romských obydlí jsou pro jejich obyvatele velmi stresující. Mají strach o děti a rodiny. Prostřednictvím demonstrací a pochodů se ještě více prohlubuje napětí mezi majoritou a minoritou. Ztěžují se tak možnosti inkluze sociálně vyloučených.

Dle Ministerstva vnitra ČR 2011 Velice negativně se projevila činnost různých skupin osob, které nabádají některé Romy k blokádám či vytváření domobran s tím, že přislubují svou účast.

Na několika demonstracích se objevili i radikálové, kteří pocházeli z různých měst a chtěli „pomoci“ na Šluknovsku. Podle místních lidí jsou jimi podporováni v omezené míře. Podporují je až v extrémně vypjatých situacích, často díky nečinnosti státních úřadů.

Policisté na Šluknovsku byli v době demonstrací posíleni Speciální pořádkovou jednotkou z Prahy (60 policistů), z Brna (50 policistů) a z Ostravy. Více informací o demonstracích v příloze č. 2.

Tabulka č. 2 Vyčíslení provozních nákladů na jednotlivé akce v rámci bezpečnostních opatření na Šluknovsku

Datum akce	Náklady v Kč
26. 8.	100 488
2. - 3.9.	144 169
9.9.	66 188
10.9.	161 363
17.9.	95 966
24.9.	111 785
2.10.	77 846

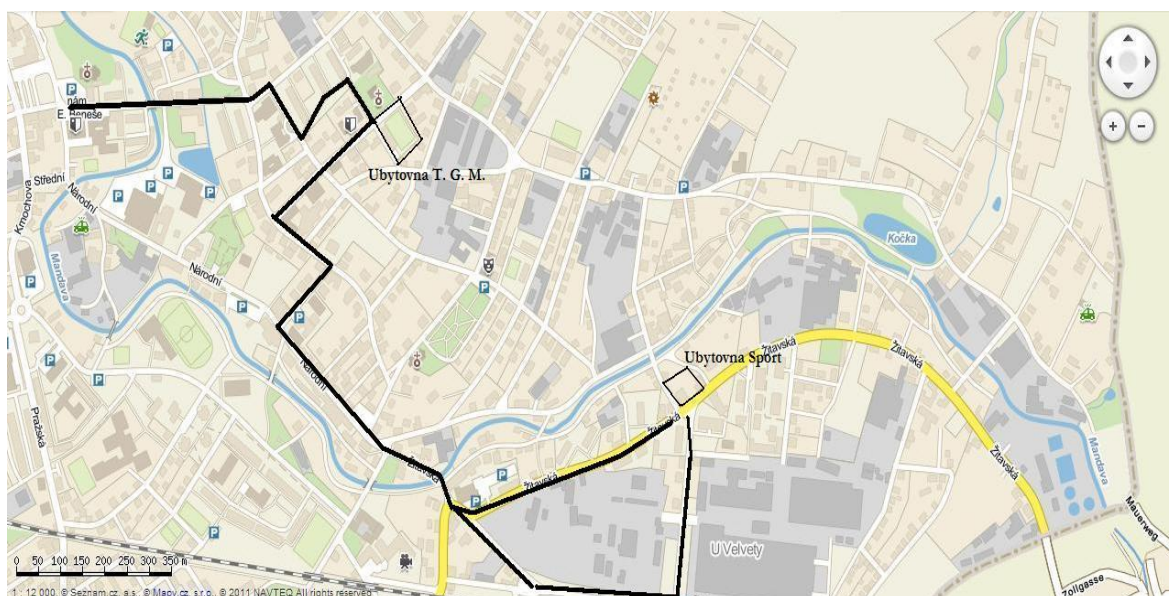
zdroj: Policie ČR

Na podzimním jednání starostů (2011) vzniklo tzv. Šluknovské desatero. Je to deset bodů, které starostové požadují od vlády a zákonodárců splnit. Podle starostů bylo splněno jen několik bodů, některé nezávisle na dopise (připravovali se již předtím), ale navíc mnohdy jen polovičatě. Starostové sepsali schematicky největší problémy vyvolávající tzv. sociální napětí, a tak vzniklo Šluknovské desatero. Výsledky jsou velice povrchní, často kontraproduktivní. Celé desatero v příloze č. 3 a schéma jeho plnění v příloze č. 4. Podle starosty města Varnsdorfu p. Louky se první tři body desatera zatím splnily (posílení policie, zlepšení daňových příjmů malých obcí a omezení hazardu).

„Urgentní problémem je nezaměstnanost a vzdělanost.“ Další body patří už k obtížnějším úkolům. Nejdou tak snadno zrealizovat. Např. bod drobná kriminalita a drogy. V předešlých měsících se přišlo na mnoho pěstíren po celém Šluknovsku. Průměrně se za jeden měsíc přijde na jednu pěstírnu. Tento bod se začíná pomalu řešit. Systém sociálních dávek se začal řešit na začátku nepokojů, ale postupem času se tím už nikdo nezabýval.

Otevřený dopis Vládě ČR byl poslán také na podzim roku 2011. Na otázku jak tento dopis dopadl, odpověděl starosta Krásné Lípy p. Linhart: „Jako vždy, formální pozdní odpověď plná teoretických konstatování. S realitou nemá co dělat. Co je horší, že se námi uváděné problémy z velké části neřeší a, nebo jen polovičatě (např. absolutní nepochopitelnou katastrofou jsou dávky a příspěvky na bydlení .... Atp.). Navíc byly zavedeny nesmyslné dotace na „sociální“ bydlení (rekonstrukce i nákup bytu!!! – nesmyslné parametry).“ Podle starostů byl napsán v naivní představě, že se snad něco změní, a že se alespoň projeví zájem reálně něco změnit a poslechnout si problémy. Státní úřady nepojmenovávají problémy pravými jmény, ve většině předstírají činnost a řešení. Podpisy se sbíraly na demonstracích ve Varnsdorfu. Dopis sepsali starostové Šluknovska a všichni jej podepsali, po roce říkají, že je k ničemu. Více v příloze č. 5.

Obrázek 19 : Trasy demonstrace Varnsdorf, upravil: autor

Trasy demonstrací vedly nejkratší cestou a po hlavních silnicích. Pochod pokaždé začínal na náměstí E. Beneše. Cílem pochodu byla ubytovna T. G. M. a ubytovna Sport,

kde se demonstrující zastavili na několik minut. Na ulici Žitavská se dav rozdělil na 2 skupiny a zkoušeli se dostat co nejbližší k ubytovně, ale všechny cesty byly uzavřeny těžkooděnci.

9.1.1 Právo shromažďovací

Každé shromáždění pořádá svolavatel, jímž může být občan starší 18 let, česká právnická osoba anebo skupina osob, povinen příslušnému správnímu orgánu nejpozději 5 dnů předem písemně oznámit. V oznámení musí být uvedeny: účel shromáždění, den a místo jeho konání a doba zahájení; jde-li o shromáždění na veřejném prostranství, též předpokládaná doba jeho ukončení, předpokládaný počet účastníků shromáždění, opatření, která svolavatel provede, aby se shromáždění konalo v souladu se zákonem, zejména potřebný počet pořadatelů starších 18 let, které k organizaci shromáždění určí a způsob jejich označení, má-li jít o pouliční průvod, výchozí místo, cesta a místo ukončení, jméno, příjmení a trvalý pobyt svolavatele, u právnické osoby její název a sídlo a jméno, příjmení a trvalý pobyt toho, kdo je zmocněn v této věci jednat jejím jménem, jméno, příjmení a trvalý pobyt toho, kdo je zmocněn jednat v zastoupení svolavatele. Má-li se shromáždění konat pod širým nebem mimo veřejná prostranství, je svolavatel povinen k oznámení přiložit souhlas toho, kdo je vlastníkem, případně uživatelem pozemku. Správní orgán shromáždění sice nepovoluje, avšak je oprávněn ze zákonem taxativně stanovených důvodů shromáždění zakázat. Zákaz shromáždění je nejrazantnější a také nejvíce kontroverzní forma zásahu do práva shromažďovacího. Tím, že příslušný správní orgán shromáždění zakáže, však není znemožněno jeho konání jindy či jinde, přičemž navrhnout nové místo a dobu konání je povinností příslušného správního orgánu. Zákaz shromáždění je až krajním zákonem předvídaným řešením, k němuž může příslušný správní orgán přistoupit jen tehdy, je-li zřejmé, že nepostačí kontrola průběhu shromáždění a připravenost správního orgánu či útvaru Policie ČR rozpustit je, jsou-li pro to dány zákonné důvody, na místě (Shromažďovací právo, Dny práv 2010). Pořadatel demonstračního pochodu si vybírá cestu sám. Většinou vede nejkratší cestou k cíli nebo po hlavních ulicích ve městě.

9.2 Reakce Ministerstva vnitra a Policie ČR

Uvedená obvodní oddělení Rumburk, Varnsdorf, Krásná Lípa a Šluknov posilována policisty z celého Územního odboru Děčín každodenně v počtu 15-20 policistů, kteří byli vystřídáni speciální pořádkovou jednotkou. Služba je zaměřena na klasickou obchůzkovou a hlídkovou službu s důrazem na lokality, které se jeví jako problémové, a to včetně kontroly heren, barů, diskoték apod. (Ministerstvo vnitra 2011). V tabulce č. 3 vidíme, že se počet výrazně nemění nebo dokonce zůstal stejný. Naopak v tabulce č. 4 se denní hlídkové služby v Rumburku, Varnsdorfu, Šluknově a Velkém Šenově zvýšily.

Obrázek 20 : Demonstrace Varnsdorf, foto: Jakub Bouček

Tabulka č. 3 počet tabulkových míst policistů před a po propuknutí demonstrací

ÚTVAR	před	po
OOP Krásná Lípa	15	15
OOP Rumburk	30	29
OOP Varnsdorf	31	31
OOP Šluknov	14	14
OOP Velký Šenov	14	13
Odd. hlídkové služby Varnsdorf	26	26

zdroj: Policie ČR

Tabulka č. 4 počty policistů v obchůzkové a hlídkové službě (průměry)

ÚTVAR	před		po	
	den	noc	den	noc
OOP Krásná Lípa	2-3	2	2-3	2
OOP Rumburk	3-8	2	4-8	2
OOP Varnsdorf	3-4	2	4-8	2
OOP Šluknov	1-2	2	2-3	2
OOP Velký Šenov	1-2	2	2-3	2
Odd. hlídkové služby Varnsdorf	2-4	2-4	2-7	4

zdroj: Policie ČR

10 ZÁVĚR

Tato bakalářská práce se zabývá integrací a segregací romských obyvatel ve Šluknovském výběžku. Hlavním cílem bylo zmapovat vztah mezi úřady, majoritou a minoritou a definovat sociálně vyloučené lokality.

První z uvedených cílů se naplnil. Zde bylo nutné kontaktovat Romské spoluobčany, majoritu a městské úřady na Šluknovsku. S lidmi, kteří měli zájem se mnou spolupracovat, byly zpracovány rozhovory, na základě těchto rozhovorů je pospána praktická část této bakalářské práce.

Druhý cíl se týkal sociálně vyloučených lokalit. Tento cíl byl také naplněn. Byla pořízena fotodokumentace, mentální mapy, kde jedna brána z pohledu majority a druhá z pohledu minority. Dále byly získány informace o sociálních ubytovnách ve Varnsdorfu, o kterých majorita neměla ani zdání (nájemné, činnosti pro děti v ubytovnách, sociální pracovníci, kteří zde pracují).

V příloze č. 6 je vytvořena tématická mapa, která ukazuje rizika výskytu (v současnosti, budoucnosti a minulosti) a nezaměstnanost za rok 2012 ve vybraných městech na Šluknovsku. Tato mapa byla jedním z dílčích cílů této bakalářské práce. Výsledkem toho cíle je, že čím severnější město na Šluknovsku, tím je nezaměstnanost vyšší.

Následující cíle jsou rozpracovány detailně v kapitole Nepokoje na Šluknovsku. Jedním z cílů bylo zjistit, jak se volí trasy demonstrací. Zjistila jsem, že trasa demonstrace může být jakákoliv, záleží na pořadateli. Pořadatel se musí řídit tzv. shromažďovacím právem.

Další cíl se týkal radikálů, zda jsou podporováni místními lidmi. Musím uznat z vlastní zkušenosti, že na jedné demonstraci na Šluknovsku se zúčastnilo jen pár (cca 5) radikálů. Tito lidé nepodporují místní občany střední a staršího věku. Naopak byli přivoláni kamarády v mladším věku. I z rozhovorů byl tento rozdíl patrný. Většine demonstrujících byli tito lidé pro smích.

Poslední splněný cíl a hypotéza, která se splnila jen částečně, se týká výpomocné policejní síly (SPJ). Zde jsem se dozvěděla velice vážné informace, které jsou z hlediska porozumění prostoru policisty hodné dalšího studia. Tito policisté se pouze řídili pomocí

GPS. Znali jen místa, kde často docházelo ke konfliktům. Překvapujícím je, že majorita si myslí, že zde tyto policejní jednotky nyní působí. Bohužel i já jsem si to myslela, než jsem se tímto začala zabývat. Můj terénní průzkum zjistil, že od září roku 2012 je tato jednotka pouze v Ústní nad Labem.

Má první hypotéza, že dochází na území k segregaci, se potvrdila. Na Šluknovsku se velice začíná lišit majorita od minority. Imigrují sem další Romové, které majorita i minorita označuje za „nepřizpůsobivé“. Vznikají ve městech ghetta. Je zajímavé, že v Jiříkově či Krásné Lípě, mají starostové způsob, jak ghetta rozbíjet. V těchto městech se zrušily ubytovny a Romové byli přestěhováni do domů mezi majoritu.

Zjistila jsem, že míra nezaměstnanosti není vázaná na sociálně vyloučené lokality. Ve městech či obcích je vysoká nezaměstnanost z důvodu málo pracovních míst. V okolí těchto měst nejsou fabriky, které by byly dostupné autobusovou nebo vlakovou dopravou.

Došla jsem k závěru, že na území dochází pouze k segregaci. Aby mohlo postupně docházet k integraci, musela by majorita a minorita změnit vztah, jaký mezi nimi panuje. Menšina by se musela chtít zařadit k většině a většina by musela přejít tu „nenávist“, která v nich je. Měly by se alespoň vyplnit všechny body Šluknovského desatera. Tím by se vyřešilo mnoho problémů, které jsou spojeny se segregací. Vláda by musela změnit hlavně systém sociálních dávek, které většina Romů pobírá.

Tato bakalářská práce byla pro mě velice přínosná. Můj pohled na minoritu se výrazně změnil, lépe jsem pochopila jejich myšlení a kulturu. Získala jsem mnoho důležitých a užitečných informací o sociálně vyloučených lokalitách na Šluknovsku. Do budoucna bych si přála, aby se vztah mezi majoritou a minoritou zlepšil.

11 POUŽITÉ ZDROJE

Knižní literatura

BALVÍN, Jaroslav. *Romové a etika multikulturní výchovy: 13. setkání Hnutí R v Brně a Rudňanech 6.-8. května 1999*. 1. vyd. Ústí nad Labem: Hnutí R, 1999. ISBN 80-902149-4-0.

BAKALÁŘ, Petr. *Psychologie Romů*. 1. vyd. Praha: Votobia, 2004. ISBN 80-7220-180-8.

BARTOLOMĚJ, Daniel. *Dějiny Romů*. 1. vyd. Olomouc: Pedagogická fakulta Univerzity Palackého, 1994. ISBN 80-7067-395-8.

BAUMAN, Zygmunt a Tim MAY. *Myslet sociologicky*. Praha: Slon, 2010, s. 176-177. ISBN 978-80-7419-026-1.

BITTNEROVÁ, Dana a Mirjam MORAVCOVÁ. *Etnické komunity: integrace, identita*. 1. vyd. Praha: FHS UK, 2011. ISBN 978-80-87398-13-5.

BLAŽEK, Jiří a David UHLÍŘ. *Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace*. 2. vyd. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1947-3.

BŘEZINOVÁ, Taťána a kol. *Šluknovsko*. 1. vyd. Praha: Olympia, 2005. ISBN 80-7033-898-9.

FELLMANN, Jerome Donald, Arthur GETIS a Judith GETIS. *Human geography: Landscapes of human activities*. Mc Graw: Hill Higher Education, 2005. 9. ISBN 9780071107976.

GABAL, Ivan, Karel ČADA a Jan SNOPEK. *Klíč k posílení integrační politiky obcí: Sociální vyloučení Romů a česká společnost*. 1. vyd. Praha: Otevřená společnost, 2008. ISBN 978-80-8710-07-2.

HAMÁK, Bedřich a František BERAN. *Šluknovský výběžek*. 1. vyd. Dvůr Králové nad Labem: FORTprint, 2001. ISBN neuvedeno.

HIRT, Tomáš a Marek JAKOUBEK. *Romové v osidlech sociálního vyloučení*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2006. ISBN 80-86898-76-8.

HOVORKOVÁ VALENTOVÁ, Vladimíra, Helena JÁČOVÁ a Jaroslava SYROVÁTKOVÁ. *Socio-demografický průzkum důvodů úbytku obyvatelstva města Šluknova*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita, 2010. ISBN 978-80-7372-665-2.

JAKOUBEK, Marek a Lenka BUDILOVÁ. *Cikánské skupiny a jejich sociální organizace*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2009. ISBN 978-80-7325-178-9.

JAKOUBEK, Marek a Ondřej PODUŠKA. *Romské osady v kulturologické perspektivě*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 2003. ISBN 80-7239-140-2.

JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-535-0.

JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. 2. vyd. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-269-0.

JANDOUREK, Jan. *Sociologický slovník*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-3679-2.

JOHNSTON, R. J., Derek GREGORY, PRATT a WATTS. *The dictionary of Human geography*. 4. vyd. Oxford: University Press, 2005. ISBN 1405136049.

KLIMEŠ, Lumír. *Slovník cizích slov*. 5. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1995. ISBN neuvedeno.

KNOX L., Paul, Sallie A., MARSTON a Alan E., NASH *Human geography: Places and regions in global context*. 1. vyd. Canada: Pearson Education, 2003. ISBN 978-0130968869.

MAREŠ, P. (2000): *Chudoba, marginalizace, sociální vyloučení*. Sociologický časopis 36, č. 3, str. 285-297.

Město Rumburk: průvodce historickým městem ležícím v nejsevernější části České republiky. 2. vyd. Rumburk: Město Rumburk, 2011. ISBN 978-80-87513-00-2.

NAVRÁTIL, Pavel. *Romové v české společnosti*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-741-8.

RAICHOVÁ, Irena *Romové a nacionalismus?*. 1. vyd. Brno: Společnost odborníků a přátel Muzea romské kultury, 2001. ISBN 80-902476-9-5.

Romové - reflexe problému: soubor textů k romské problematice. 1. vyd. Praha: SOFIS, 1997. ISBN 80-902439-0-8.

Romové ve městě: autorský kolektiv. 1. vyd. Praha: Sociopress, 2002. ISBN 80-86484-01-7.

ŘÍČAN, Pavel. *S Romy žít budeme - jde o to jak: dějiny, současná situace, kořeny problémů, naděje společné budoucnosti*. 1. vyd. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-7178-250-5.

ŠMERGLOVÁ-JAMNICKÁ, Zdeňka. *Dějiny našich cikánů*. 1. vyd. Praha: Orbis, 1955. ISBN neuvedeno.

SÝKORA, Luděk. *Rezidenční segregace*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky, 2010. ISBN 978-808-7147-252.

ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice: My a oni v multikulturní společnosti 21.století*. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-648-9.

VÍŠEK, Petr. *Romové - bydlení, soužití*. 1. vyd. Praha: Socioklub, 2000. ISBN 80-902260-8-6.

Elektronické zdroje

Analýza potřeb integrace Romů na českém trhu práce. *Monitoring a vyhodnocení potřeb* [online]. 2013 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.mopo-cz.eu/stranky/analyza-potreb-integrace-romu-na-ceskem-trhu-prace>

ESF. *Evropský sociální fond v ČR* [online]. [cit. 2013-02-25]. Dostupné z: <http://www.esfcr.cz/mapa/pojmy.html>

Centrum sociálních služeb. *Město Varnsdorf* [online]. 2008 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://www.cssuvdf.cz/index.php?pid=1>

CZSO. *Obyvatelstvo obcí Ústeckého kraje 2010* [online]. [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_obci_usteckeho_kraje_podle_pohlavi_a_veku_k_31_12_2010/\\$File/vek_obci_2010.pdf](http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/obyvatelstvo_obci_usteckeho_kraje_podle_pohlavi_a_veku_k_31_12_2010/$File/vek_obci_2010.pdf)

CZSO. *Obyvatelstvo obcí Ústeckého kraje 2011* [online]. [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/pocet_obyvatel_v_obcich_usteckeho_kraje_k_1_1_2011/\\$File/obyvUK1_1_2011.pdf](http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/pocet_obyvatel_v_obcich_usteckeho_kraje_k_1_1_2011/$File/obyvUK1_1_2011.pdf)

CZSO. *Obyvatelstvo obcí Ústeckého kraje 2012* [online]. [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/pocet_obyvatel_v_obcich_usteckeho_kraje_k_1_1_2012/\\$File/obyvUK1_1_2012.pdf](http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/pocet_obyvatel_v_obcich_usteckeho_kraje_k_1_1_2012/$File/obyvUK1_1_2012.pdf)

Dlouhodobý monitoring situace romských lokalit – ČESKÉ LOKALITY. *Mezikulturní dialog* [online]. Praha, 2009 [cit. 2013-03-11]. Dostupné z: <http://www.mezikulturnidialog.cz/res/data/011/001302.pdf>

Holocaust. *Holocaust* [online]. [cit. 2013-02-22]. Dostupné z: <http://www.holocaust.cz/cz/main>

Holocaust Romů. *Litvínov* [online]. 2008 [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: <http://litvinovjanov.blog.cz/0807/holocaust-romu-v-letech-1939-az-1945>

Lužické hory. *Lužické hory* [online]. 2013 [vid. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://www.luzicke-hory.cz/>

Město Jiříkov. *Jiříkov* [online]. 2006-2012 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://www.mestojirikov.cz/o-meste>

Město Rumburk. *Rumburk* [online]. 2013 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://www.rumburk.cz/>

Město Šluknov. *Šluknov* [online]. 2013 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://www.mesto-sluknov.cz/>

Město Varnsdorf. *Varnsdorf* [online]. 2013 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://varnsdorf.cz/cz/>

Místopis. *Místopisný průvodce po České republice* [online]. 2009 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://www.mistopisy.cz/>

Nezaměstnanost. *Rumburské noviny* [online]. 2013 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://rn.rumburk.cz/2013/02/11/rumburk-ma-druhou-nejnizsi-nezamestnanost-na-sluknovsku/>

Nezaměstnanost Romů. *E 15* [online]. 2013 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://euro.e15.cz/hyde-park/rozhovory/starostka-sluknova-nikdy-jsme-se-romu-nezeptali-jestli-se-chteji-integrovat-700125>

O Krásné Lípě. *Krásná Lípa* [online]. 2013 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://www.krasnalipa.cz/>

Plán prevence kriminality pro roky 2012 - 2015. *Rumburk* [online]. 2012 [cit. 2013-03-24]. Dostupné z: http://www.rumburk.cz/user_file/files/clanky/mesto_rumburk/plan_prevence_kriminality/plan_prevence_kriminality_2012_2015.pdf

Policie ČR. *Kriminalita* [online]. [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/kriminalita-v-usteckem-kraji-zejmena-v-socialne-vyloucenych-lokalitach.aspx>

Pronajímá byty ve Varnsdorfu. *Děčínský deník* [online]. 2011 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: http://decinsky.denik.cz/zpravy_region/pronajima-byty-ve-varnsdorfu-zdemolovali-mu-auto.html

Příliv Romů. *Rozhlas* [online]. 2011 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/zpravy/regiony/_zprava/947263

Sčítání lidu 2011. *Sčítání lidu, domů a bytů 2011* [online]. 2011 [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/sldbvo/>

Shromažďovací právo. *Dny práv* [online]. [cit. 2013-03-13]. Dostupné z: [http://dvp.sehnalek.cz/files/prispevky/02_sprava/Pospisilova_Sona_\(4555\).pdf](http://dvp.sehnalek.cz/files/prispevky/02_sprava/Pospisilova_Sona_(4555).pdf)

TEMELOVÁ, Jana a Luděk SÝKORA. Segregace: definice, příčiny, důsledky, řešení. *Přírodovědecké fakulty UK v Praze* [online]. [cit. 2013-02-25]. Dostupné z: http://everest.natur.cuni.cz/akce/segregace/publikace/Temelova_Sykora.pdf

Výběžek. *Šluknovský výběžek* [online]. 2013 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://www.vybezek.eu/>

Televizní dokumenty

REICHOVÁ, Tereza. 2007. *Intolerance: přízrůsobilá média*. Ostrava: Televizní studio Ostrava a Česká televize. [Vysíláno: 2012-09-26].

VONDRÁČEK, DAVID. 2012. *Na divokém severu (Šluknovsko 2011 – 2012)*. Praha: Česká televize. [Vysíláno: 2012-09-09].

Legislativní dokumenty

Zákon č. 111/2006 Sb. o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů
In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. 2006. Částka 37, s. 1305–1328 [vid. 2012-04-21]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/sbirka/2006/sb037-06.pdf>

Seznam obrázků

OBRÁZEK 1: *Domky usedlých Romů ve Strážnici (1941)* [online]. [vid. 2013-03-30]. Dostupné z: <http://www.holocaust.cz/cz2/history/rom/czech/czrom1>

OBRÁZEK 2: *Mapa Šluknovského výběžku* [online]. [vid. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.brtniky.cz/pages.php?stranka=brtniky&ids=29>

OBRÁZEK 3: *Romský dům ve Varnsdorfu*. Dostupné z: vlastní foto.

OBRÁZEK 4: *Dům po Romech*. Dostupné z: vlastní foto.

OBRÁZEK 5: *Dům po Romech*. Dostupné z: vlastní foto.

OBRÁZEK 6: *Koupelna v ubytovně T. G. M.* [online]. [vid. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/domaci/fotogalerie/2011/09/11/romove-plati-statisice-za-najem-v-ubytove/foto/405079/>

OBRÁZEK 7: *Pokoj na ubytovně T. G. M.* [online]. [vid. 2013-03-15]. Dostupné z: <http://aktualne.centrum.cz/domaci/fotogalerie/2011/09/11/romove-plati-statisice-za-najem-v-ubytove/foto/405079/>

OBRÁZEK 8: *Ubytovna Sport*. Dostupné z: vlastní foto.

OBRÁZEK 9: *Ubytovna Lounská*. Dostupné z: vlastní foto.

OBRÁZEK 10: *Panelový dům, ulice Kovářská* [online]. [vid. 2013-04-01]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/194327-pnuti-ve-varnsdorfu-bude-z-kovarske-novamaticni/>

OBRÁZEK 11: *Mentální mapa Varnsdorfu dle majority* [online]. [vid. 2013-04-02]. Dostupné z: http://www.mapy.cz/#x=14.612885&y=50.913777&z=14&d=muni_1720_1&t=s&q=varnsdorf&qp=10.878675_48.366791_20.000714_51.087478_6. Upravila autorka.

OBRÁZEK 12: *Mentální mapa Varnsdorfu dle minority* [online]. [vid. 2013-04-02]. Dostupné z: http://www.mapy.cz/#x=14.612885&y=50.913777&z=14&d=muni_1720_1&t=s&q=varnsdorf&qp=10.878675_48.366791_20.000714_51.087478_6. Upravila autorka.

OBRÁZEK 13: *Panelový dům v Rumburku před rekonstrukcí* [online]. [vid. 2013-03-15]. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/foto.aspx?r=ln_domov&c=A110826_155317_ln_domov_spa&foto=PTA3d6919_rumburk4.JPG

OBRÁZEK 14: *Panelový dům v Rumburku po rekonstrukci*. Dostupné z: vlastní foto.

OBRÁZEK 15: *Vyhořelý dům v Jiřikově*. Dostupné z: vlastní foto.

OBRÁZEK 16: *Romský dům v Jiřikově*. Dostupné z: vlastní foto.

OBRÁZEK 17: *Romský dům v Krásné Lípě*. Dostupné z: vlastní foto.

OBRÁZEK 18: *Demonstrace ve Varnsdorfu* [online]. [vid. 2013-03-15]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/varnsdorf-tezkoodenci-ubranili-ubytovnu-romu-pred-davem-nespokojenych_212382.html

OBRÁZEK 19: *Trasy demonstrací ve Varnsdorfu* [online]. [vid. 2013-04-02]. Dostupné z: http://www.mapy.cz/#x=14.612885&y=50.913777&z=14&d=muni_1720_1&t=s&q=varnsdorf&qp=10.878675_48.366791_20.000714_51.087478_6. Upravila autorka.

OBRÁZEK 20: *Demonstrace Varnsdorf Varnsdorfu* [online]. [vid. 2013-03-03]. Dostupné z: <http://www.jakub-boucek.cz/blog/romska-otazka-uz-se-to-blizi/>

Seznam tabulek

TABULKA 1: Obyvatelstvo podle národnosti v okrese Děčín (2011)

TABULKA 2: Vyčíslení provozních nákladů na jednotlivé akce v rámci bezpečnostních opatření na Šluknovsku

TABULKA 3: Počet tabulkových míst policistů před a po propuknutí demonstrací

TABULKA 4: Počty policistů v obchůzkové a hlídkové služby (průměry)

Seznam grafů

GRAF 1: Vývoj obyvatel ve Šluknovském výběžku od roku 2010 - 2012

GRAF 2: Nezaměstnanost na Šluknovsku v roce 2012

GRAF 3: Trestná činnost na Šluknovsku (2009- 2011)

12 SEZNAM PŘÍLOH

1. Terminologie
2. Výpis demonstrací
3. Šluknovské desatero
4. Schéma plnění Šluknovského desatera
5. Otevřený dopis vládě České republiky
6. Tématická mapa

Příloha 1: Terminologie

Emigrace, Imigrace z měst, států

Emigrace znamená opuštění lokality (ve které bydlí) a přestěhování se do jiného města, lokality, regionu či země. Romové říkají, že jedinou bezpečnou zárukou je pro ně emigrace.

Imigrace (přistěhovalectví) je opakem emigrace. Zahrnuje obyvatele, kteří se usazují a přišli z jiné lokality či jiného města. Jsou to obyvatelé, kteří k nám imigrují s ekonomických, politických nebo náboženských důvodů. Nejvíce imigrují lidé z ekonomických důvodů, kam patří lepší životní úroveň či vzdělání.

Etnikum, Ghetto, Rasa

Skupina lidí, která se od ostatních skupin liší etnicitou, kulturou, rasou, jazykem či teritoriem, historií, sebepojetím se nazývá *etnikum*. Také jsou etnicky odlišné vnímání druhými. Jandourek (2003, s. 100) rozlišuje rasu od etnika tím, že jeho příslušníci nemají takové fyzické znaky, kterými by se výrazně lišili od příslušníků většiny. Důležitější je spíše odlišnost hodnot, norem chování a jazyka. Znaky, které příslušníci nějakého etnika považují pro sebe za charakteristické, se někdy nazývají etnické vědomí.

S Jandourkovou definicí etnika se shoduje i Fellmann a Getis (2005, s.179). Ti tvrdí, že etnické skupiny jsou složeny z jednotlivců, kteří sdílejí některé prominentní rysy nebo vlastnosti, některé zjevné fyzické nebo sociální. Skupina může být založena na jazyku, náboženství, národnostním původu atd.

Ghetto je dle Jandourka (2007, s. 92) vysoce segregovaná skupina lidí tvořená především jedinci náležejícími k jednomu rasovému etniku nebo sociální skupině. Často je tento pojem používán pro označení prostoru (části města), kde tito lidé žijí. Příkladem jen např. městská čtvrť obývaná ve středověku židovskými obyvateli. V současnosti se pojem používá i pro části měst, kde žijí sociálně slabší vrstvy, třeba Romové.

Dle slovníku Human Geography je *ghetto* extrémní forma rezidenčního spojení, kulturní, náboženské či etnické skupiny. Vysoký podíl skupiny, která žije v jedné oblasti. Nebo naopak, kdy skupina tvoří většinu populace v dané oblasti. K prvnímu použití tohoto

termínu došlo v pozdním středověku v Benátkách, kde Židé byli nuceni žít na samostatném ostrově, který byl uzavřen zdmi a branami každou noc (Johnston, Gregory, Pratt, Watts 2001, s. 312)

Každý autor pojem *rasa* definuje odlišně. Je to skupina lidí, která má dědičné rysy. Rasa je antropologický pojem a biologický fakt. Vědci uvádějí 3-30 základních ras. V dnešní době používáme pojem etnikum. Rasa má i svá kritéria a to je: náboženství, národnost, germánská rasa apod. Neexistují žádné přesně vymezené rasy, ale jen široké spektrum fyzických variací. Lidské populace představují kontinuum bez pevných hranic. Rozdíly v barvě pleti jsou často vnímány jako významné, zatímco barva vlasů nikoli. Existují dvě teorie o původu ras. První je tzv. teorie monogenetická, to znamená, že všechny rasy vznikly ze společenského základu. Naproti tomu je polygynická teorie, že rasy vznikly z různého základu (Jandourek 2011, str. 201).

Rasa je vnímána jako jasná a jednoznačná věc přírody. Nabývá často čistě biologického významu. Nese s sebou rozdíly, které lidé nezmění a ani je nevytvořili. Rasa odkazuje k vlastnostem, které se mají za dědičné. Čili výchova musí podlehnout rase. (Bauman, May 2010, str. 176-177).

Integrace, Segregace

Integrace je začlenění jedince do skupiny a jeho akceptování ostatními členy (Jandourek 2012, s. 112). Např. přijetí Romů mezi „bílé“ obyvatele.

Pojem *segregace* znamená, nerovnoměrné rozmístění různorodých skupin obyvatelstva území, a to podle místa jejich, zpravidla trvalého bydliště. Segregace má různé příčiny, nabývá velmi rozmanitých forem a přináší rozličné důsledky. Tento pojem můžeme vnímat jako hodnotově neutrální analytický termín, segregací rozumíme míru rozdílů v prostorovém rozložení rozmanitých sociálních skupin obyvatelstva. Termín segregace je však většinou používán jako normativní s tím, že segregace představuje společenský problém (Sýkora, Temelová)

Kriminalita

Způsob chování porušující normy trestního práva. Instituce, kterým náleží právo sankce, jsou policie a soudy. Míra kriminality se mění podle sociálních trendů, věku a

podle místa. Specifická kriminalita se objevuje tam, kde je určité jednání náhle kriminalizováno, nebo v určitých sociálních vrstvách (Jandourek 2012, s. 135).

Majorita, Minorita, Komunita

Majorita znamená větší část společnosti. Překládá se jako většina. Dělí se na prostou většinu, relativní většinu, absolutní většinu a kvalifikovanou většinu.

Naopak *minorita* je skupina s menším počtem členů, než má v téže společnosti skupina většinová. V jiném pojetí skupina, která je ve společnosti znevýhodněna na základě připsaných znaků (barva pleti, národnost, náboženské vyznání), jež jsou považovány ze strany příslušníků většiny za méně hodnotné (Jandourek 2007, s. 155).

Komunitou se rozumí sociální útvar, jehož příslušníci jsou spojeni určitou spřízněností. Ve smyslu tradiční komunity jde o útvar propojený příbuzenskými vazbami, s prostorovými hranicemi, ekonomicky soběstačný, nadaný autoritou vůči vlastním i cizím a poskytující ideovou oporu. Někdy označuje i skupiny společně žijících osob, jejichž cílem je alternativní život v moderní konzumní společnosti (Jandourek 2007, s. 126).

Radikál, Rasismus

Radikál je nekompromisní a průbojný člověk.

Praxe nebo přesvědčení, které odráží rasový pohled na svět, se nazývá *rasismus*. Je to ideologie hlásající, že lidé se dělí na samostatné a exkluzivní biologické entity s názvem „rasy“ a že existuje příčinná souvislost mezi dědičnými fyzickými vlastnostmi a rysy osobnosti, intelektu, morálky a dalšími kulturně-behaviorálními funkcemi a že některé rasy jsou přirozeně lepší než ostatní (Jandourek 2012, str. 188).

Rom

Romem je ten, kdo se za Roma považuje. Sebeidentifikovat se jako Rom, může znamenat mnoho různých věcí. Ne všichni, kteří o sobě vědí, že jsou Romové, se hlásí k romské národnosti, k romskému národu. S takovým předpokladem jsou někdy interpretovány výsledky sčítání lidu z roku 2001, kdy svou romskou národnost deklarovalo jen něco před 11 tisíc lidí žijících v ČR. Také tvrzení, že všichni ti čeští Romové jsou si své romské národnosti dobře vědomi, ale mají nějaký zvláštní důvod nehlásit se k ní

veřejně, např. mají strach z možného zneužití takového údaje, je pouhou domněnkou. I když to v případě mnoha Romů může být pravda, faktem zůstává, že důvody, proč se většina lidí, které jejich okolí považuje za Romy, nepřihlásila při sčítání lidu k romské národnosti, dostatečně neznáme. Dále je dobré mít na paměti, že identifikace s nějakou skupinou je situačně podmíněná (Hirt, Jakoubek 2006, s. 15)

Rasová či etnická odlišnost popisuje Romy od přírody lenivé s tendencí k zneužívání podmínek. (Gabal 2008, s. 20). S tímto výrokem se lze setkat i v současné době. Část majority, takto definuje Romy.

Za Roma považujeme takového jedince, který se za Roma sám považuje, aniž by se nutně k této příslušnosti za všech okolností (např. při sčítání lidu) hlásil, a/nebo je za Roma považován významnou částí svého okolí na základě skutečných či domnělých (antropologických, kulturních nebo sociálních) indikátorů. (Evropský sociální fond v ČR).

Sociální exkluze, Sociální inkluze, Sociální vyloučení

Sociální exkluze je proces vyčleňování jedinců i skupin z organizací a komunit, z nichž je složena společnost. Zahrnuje nové rysy rostoucí chudoby v posledních desetiletích, kterými jsou její permanentnost a prostorová koncentrace doprovázená marginalizací, patologickými jednáním, závislostí na sociálním státu a rozpadem tradičních sociálních institucí (Mareš 2000)

Sociální inkluze znamená sociální začleňování jedinců a jejich akceptování ostatními členy. Inkluze je vyšší stupeň integrace.

Sociální vyloučení je situace, v níž mají jedinci, skupiny osob či sociální skupiny výrazně znesnadněn či omezen přístup k běžným zdrojům, příležitostem a pozicím nezbytným pro zapojení se do normálního života společnosti. Příčinami sociálního vyloučení mohou být rasová, genderová a jiná diskriminace, odepření státního občanství imigrantů a s ním spojené poskytování sociálních výhod, ale také těžkosti při zapojení se do trhu práce a z toho vyplývající nezaměstnanost, nízké příjmy a chudoba (Sýkora 2010, s. 17-19).

Příloha 2: Výpis demonstrací (Ministerstvo vnitra ČR 2011)

19. 8. Varnsdorf – Akce ohlášená L. Kohoutem a následně zrušená v reakci na zhoršující se bezpečnostní situaci na Šluknovsku. Účast cca 100–150 osob.

26. 8. Varnsdorf – Shromáždění s účastí asi 200 osob, pouze místní jednotlivci z prostředí pravicových extremistů, kteří se nijak výrazně neprojevovali.

26. 8. Rumburk – Shromáždění občanské iniciativy Občanský odpor Rumburk. Účast až 1200–1500 osob. Snaha o vyprovokování incidentu před obydlím rodiny Romů. Zákrok proti 200 hlavěmu davu, použity donucovací prostředky proti několika agresivním jedincům. Zajištěno 5 osob pro podezření z protiprávního jednání a ustanoveny dvě osoby podezřelé z trestné činnosti. Nasazeno 295 policistů, jeden z nich utrpěl lehké zranění.

2. 9. Varnsdorf – Akce svolaná Svobodnou mládež. Akce se zúčastnilo 500–600 osob, následného průvodu vyvolaného výzvou Lukáše Kohouta se účastnilo zhruba 300 osob, které se dále shromáždily v blízkosti bývalého hotelu Sport, jednoho z inkriminovaných domů obývaných romskou komunitou. Shromáždění i následný pochod proběhly bez incidentů, účast byla tvořena v drtivé většině místní populací. Na opatření nasazeno 348 policistů.

3. 9. Varnsdorf – Akce se zúčastnilo 1000–1500 osob. V davu byly zjevné agresivní, až bojové nálady. K účasti na akci vyzývala jak Svobodná mládež (SM), tak Autonomní nacionalisté (AN) prostřednictvím svých webů. Elementy těchto organizací včetně radikálních a dlouhodobě aktivních stoupenců v počtu cca 10–15 osob byly, na místě rovněž přítomny Tato akce byla považována za zkoušku policejních sil. Během zákroku bylo 8 osob zajištěno pro přestupky. Čtyři osoby zadrženy pro trestné činy (násilí proti úřední osobě, poškozování cizí věci). Nasazeno 388 policistů.

9. 9. Varnsdorf – Shromáždění „Pochod městem za nižší kriminalitu“. Svolavatelem byl Lukáš Kohout a Tereza Nováková. Svolavatel neměl podle městského úřadu oprávnění ke svolání shromáždění. Sešlo se cca 200–300 občanů, nedošlo k žádným projevům. Zajištěny 3 osoby (přestupek v dopravě, neuposlechnutí výzvy). Použity donucovací prostředky proti cca 50 osobám. Ke zranění nedošlo. Nasazeno 250 policistů.

10. 9. Varnsdorf – Shromáždění DSSS a spontánní nepovolený pochod. Od 17.00 proběhl na náměstí E. Beneše mítink DSSS s účastí přibližně 800–1200 osob, převážně místních obyvatel. Pochodu, který následoval po oficiálním ukončení a který směřoval k inkriminovaným ubytovnám, se zúčastnilo dle odhadů 1000–1500 osob. Během tohoto shromáždění došlo ke dvěma případům pokusů o průnik policejním kordonem, a to za použití lahví, kamenů, popelnic i pyrotechniky. Následný zákrok způsobil oddělení menších skupin. K několika incidentům došlo v nočních hodinách. Celkem bylo zadrženo 35 osob, z toho 3 osoby pro páčání trestného činu. Jedenkrát se jednalo o násilí proti úřední osobě. 32 osob bylo zadrženo pro spáchání Přestupku. Došlo ke třem zraněním policistů, zraněné civilní osoby byly ošetřeny na chirurgické ambulanci ve Varnsdorfu, jedna osoba, obviněná z útoku na úřední osobu, byla ošetřena policejní služebně. Nasazeno 400 policistů.

10. 9. Rumburk – Akce občanské iniciativy NNR. Shromáždění zhruba 70–100 osob, bez narušení veřejného pořádku a jiných incidentů.

10.9. Rumburk – Shromáždění DSSS. Od 20 hodin proběhlo shromáždění s účastí zhruba 300 osob, zejména místních.

12. 9. Varnsdorf – Demontrace „proti policejnímu násilí“. Neohlášená akce s účastí cca 150 občanů. Následného průvodu se zúčastnilo jen 60 lidí. Po patnácti minutách se dav rozešel. Nasazeno 260 policistů.

17.9. Varnsdorf – Akce původně ohlášená Lucií Zenkerovou a Lukášem Kohoutem, označená jako náboženské shromáždění, byla zahájena ve 14:00 hod. Byla zaznamenána účast 400–600 osob, zejména místních obyvatel. Podobně jako při předchozích akcích následný průvod zamířil k ubytovně v bývalém hotelu Sport, po určité době pak k ubytovně v ulici T. G. Masaryka. Akce proběhla bez incidentu s pořádkovými silami. Nasazeno 565 policistů.

24. 9. Varnsdorf – Shromáždění a následný pochod zhruba 250–300 občanů. Nasazeno 500 policistů. Nevznikla žádná škoda na majetku či zdraví, žádná osoba nebyla omezena na osobní svobodě.

24. 9. Rumburk – Shromáždění organizované Občanským odporem Rumburk (OOR) zrušeno. Svolavatel a zástupce OOR místo shromáždění distribuoval v centru města letáky zaměřené proti místním podnikatelům. Zúčastnilo se 134 policistů. Nevznikla žádná škoda na majetku či zdraví, žádná osoba nebyla omezena na osobní svobodě.

2. 10. Rumburk – Shromáždění svolávané L. Kohoutem s minimální reflexí místních obyvatel, s účastí cca 20–30 osob. Nevznikla žádná škoda na majetku či zdraví, žádná osoba nebyla omezena na osobní svobodě. Účast 255 policistů.

2. 10. Varnsdorf – Shromáždění svolávané L. Kohoutem s účastí cca 200 osob. Následný pochod byl zrušen pořadatelem. Nevznikla žádná škoda na majetku či zdraví, žádná osoba nebyla omezena na osobní svobodě. Účast 255 policistů.

Příloha 3: Šluknovské desatero

My, zástupci měst a obcí Šluknovského výběžku žádáme Vládu a Parlament České republiky, Policii České republiky a příslušné orgány státní správy o prosazení těchto našich, níže uvedených požadavků, ve kterých spatřujeme řešení problematiky nejen Šluknovského výběžku, ale i dalších měst a obcí celé České republiky:

1. Požadujeme posílení, nebo přinejmenším zachování, stávajícího počtu policistů ve Šluknovském výběžku, a to především ve výkonu hlídkové služby.
2. Požadujeme změnu rozpočtového určení daní ve prospěch všech měst a obcí České republiky na úkor čtyř největších měst (Praha, Brno, Ostrava, Plzeň), která v současné době pohltí cca 50 procent všech daňových příjmů z rozpočtového určení. Deklarujeme, že část navýšených příjmů mandatorně použijeme na zvýšení zaměstnanosti v našich obcích.
3. Požadujeme rychlé schválení novely loterijního zákona v té podobě, jak je navrhována Senátem ČR.
4. Požadujeme rychlé vydání prováděcí vyhlášky k Zákonu o odpadech, která by měla zpřísnit režim výkupu železa a barevných kovů.
5. Požadujeme zavedení Centrálního rejstříku přestupků.
6. Žádáme o důrazné řešení, v současné době již nezvladatelné, drogové kriminality na Šluknovsku a současně požadujeme aktivní řešení obtěžující pouliční kriminality ve Šluknovském výběžku.
7. Žádáme o jasné nastavení hygienických norem, stanovujících počet m² na jednu osobu v bytové jednotce, které zajistí důstojné bydlení všech občanů a zamezí jejich nekontrolovatelnému sestěhovávání.
8. Klademe důraz na vymahatelnost práva v ČR, na rychlejší a důslednější postižitelnost trestných činů a přestupků. Rychlé vynesení trestu má výchovný a výstražný účinek na celou společnost.
9. Rozdělování sociálních dávek musí být motivační a spravedlivé pro všechny občany ČR.
10. Důrazně žádáme o rychlé a efektivní řešení zaměstnanosti, zejména v oblasti Veřejně prospěšných prací a Veřejné služby.

Prohlašujeme, že využijeme všech možností ke spolupráci, které nám nabízí Ministerstvo vnitra ČR v oblasti prevence kriminality. Opakovaně vyzýváme premiéra vlády ČR Petra Nečase k pracovní návštěvě Šluknovského výběžku a k osobnímu projednání všech výše uvedených požadavků.

Jaroslav Sykáček
starosta města Rumburk
senátor ČR

Martin Louka
starosta města Varnsdorf

Josef Zoser
starosta Jiřetína pod Jedlovou
předseda Sdružení pro rozvoj Šluknovska

Eva Džumanová
starostka města Šluknov

Příloha 4 : Schéma plnění Šluknovského desatera

Šluknovské desatero a jeho plnění po roce - schema			
BOD DESATERA	SCHEMA HODNOCENÍ	HESLO PROBLÉMU	PODROBNĚJŠÍ KOMENTÁŘ
1	+	POSÍLENÍ POLICIE	ALESPON NĚCO MÁLO, I KDYŽ NE POSILA SLUŽEBEN
2	+	ZLEPŠENÍ DAŇOVÝCH PŘÍJMŮ MALÝCH OBCÍ	REÁLNĚ SE ŘEŠÍ. NADĚJE JE, SNAD SE PODARÍ ALESPON TROCHU NAPRAVIT
3	+	OMEZENÍ HAZARDU	DOBŘE
4	-	ODPADY A KRÁDEŽE KOVŮ	NIC NEŽ VYSVĚTLOVÁNÍ
5	-	ZPŘÍSNĚNÍ POSTIHU PŘESTUPKŮ	POUZE PLANÉ ŘEČI
6	-	DROBNÁ KRIMINALITA A DROGY	STÁLE STEJNĚ
7	-	HYGIENICKÉ NORMY V BYDLENÍ A TRVALÉ POBYTY	NIC
8	-	VYMAHATELNOST PRÁVA (účinně a rychle)	OBECNĚ NEREÁLNĚ
9	-	DEMOTIVUJÍCÍ SYSTÉM "SOCIÁLNÍCH DÁVEK" A KŠEFTOVÁNÍ S BYDLENÍM	POKRAČUJE, NÁSTROJE VLADY NEUČINNĚ
10	-	ZAMĚSTNANOST A EKONOMICKÁ PODPORA (slabých) REGIONŮ	ZHORŠENÍ, PODPORA MINIMÁLNÍ (PROBLEMATICKÉ ZACÍLENÍ ATP.)
+	znamená, že se v zásadě věc vyřešila či existuje reálná naděje na řešení (přestože k ní jsou výtky a připomínky)		
-	znamená, že problém není v podstatě řešen či je řešen neúčinně či nedostatečně (zdlouhavě)		

28.6.2014

28.6.2012

„Nechceme ve Varnsdorfu vznikající ghetta!“

My, níže podepsaní občané města Varnsdorf, jsme důrazně proti vznikajícímu ghettu na ul. Kovářská a Pražská. V těchto oblastech dnes již žije alarmující množství nepřizpůsobivých občanů, s nimiž je velmi těžké soužití. Přítomnost vznikajících ghett si nepřejeme a vyzýváme vládu ČR k okamžitému řešení tohoto neuspokojivého stavu.

Sama Agentura pro sociální vyloučení, dále jen Agentura, ve své vládní strategii boje proti sociálnímu vyloučení tvrdí, že stěhování do sídlišť všeobecně vede k prostorovému vyloučení sociálně slabých rodin. Ve své vládní strategii v Pilotním projektu garantovaného bydlení Agentura tvrdí: „Byty musí splňovat minimální technické požadavky, nesmí se nacházet v sociálně vyloučené lokalitě, zároveň by do programu neměly být zařazeny více než dva byty v jednom domě, resp. v jednom vchodě domu. V nově vznikajících ghettech ve Varnsdorfu toto samozřejmě dodržováno není, neboť nefunguje program dostupného bydlení a vše je ponecháno pouze a jedině na libovůli podnikatelů, kteří sociálně slabým byty pronajímají.

Dále Agentura tvrdí, že se vznikem ghetta v lokalitě narůstá nezákonné a protizákonné jednání jak uvnitř lokality, tak v jejím okolí, do kterého nezákonné aktivity expandují a zasahují populaci mimo vyloučenou enklávu. Sama Agentura potvrzuje zvyšující se napětí mezi většinovou populací a obyvateli při vzniku ghetta. Sama Agentura potvrzuje, že utváření dvou odlišných „právních států“, uvnitř lokalit představuje velice nebezpečný trend.

Proto co nejdůrazněji apelujeme na vládu, aby okamžitě zamezila stále rostoucí migraci rodin mezi ubytovny a komerčními objekty a to jak v rámci místních lokalit, tak i v rámci krajů. Požadujeme, aby se co nejdříve přijaly návrhy některých poslanců jako je možnost obcí vykázat z jejich katastru lidi, kteří se opakovaně dopustí přestupku nebo zavedení domovského práva, což značí že sama obec rozhodne zda tyto lidi přijme k trvalému bydlení ve svém katastru.

Dále co nejdůrazněji apelujeme na vládu ČR, aby okamžitě zamezila zneužívání příspěvků, ze kterých jsou hrazeny individuální doplatky na bydlení a služby (topení, voda, elektrika) ze státní sociální podpory. Je nutné snížit výši těchto příspěvků a přesně vymezit podmínky, které zamezí jak nájemcům, tak i vlastníkům bytů zneužívat tuto veřejnou podporu. Nehledě na tu skutečnost, že takto nastavený systém nenutí sociálně slabé nájemníky šetřit výdaje za služby, ba naopak.

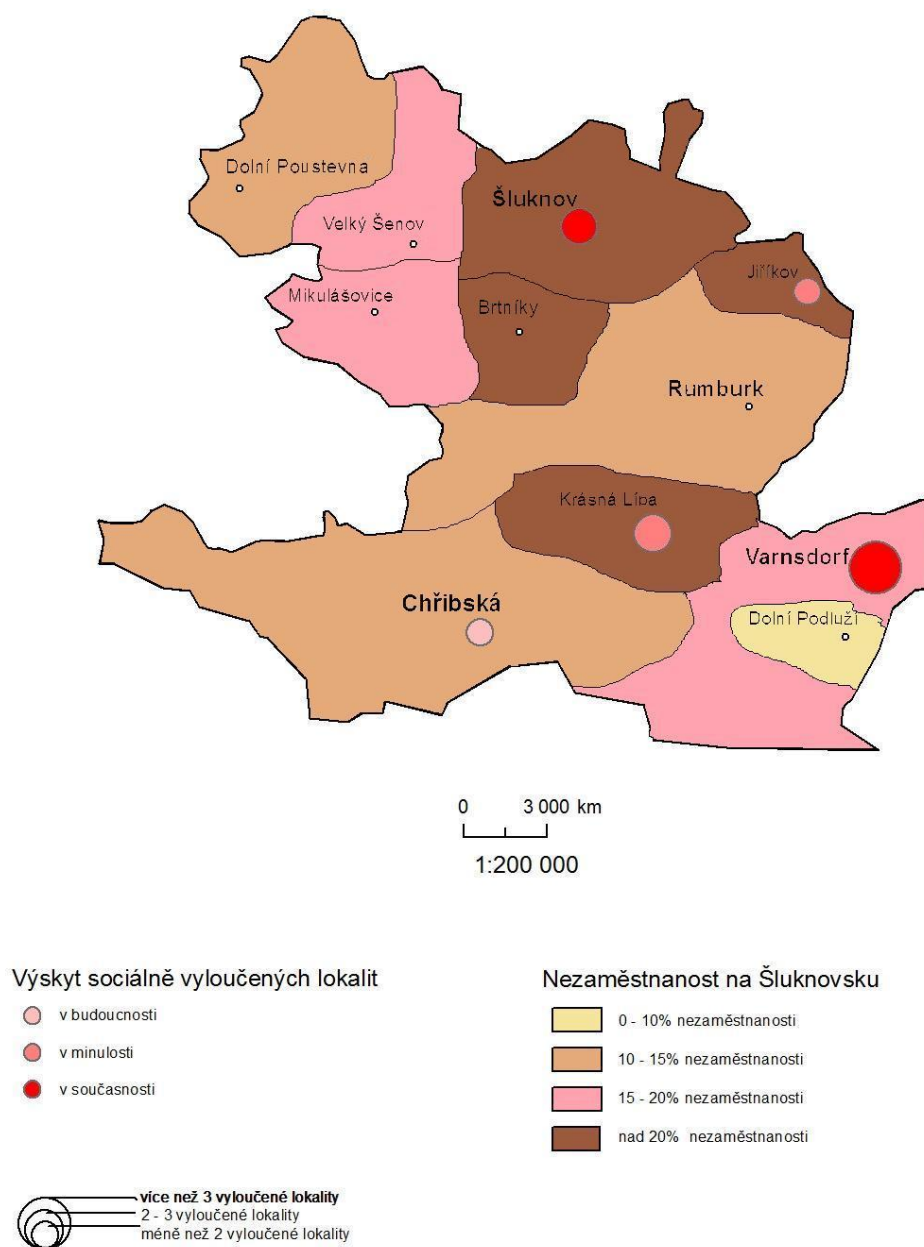
Dále apelujeme na vládu, aby upustila od záměru snížit v letech 2013 a 2014 početní stav Policie ČR o 10.000 lidí. Jsme přesvědčeni, že toto politické rozhodnutí bude mít za následek fatální dopady v zajišťování vnitřní bezpečnosti státu. Podle policejního presidenta by byla Policie ČR nucena rezignovat na jednu ze svých hlavních činností a to je vyšetřování trestné činnosti.

Dále vyjadřujeme plnou podporu návrhům boje proti sociálnímu vyloučení v tzv. „Ústeckém balíčku“ a iniciativě starostů Šluknovského výběžku, která je známá pod názvem „Šluknovské desatero“. Důrazně požadujeme na Vládě ČR, aby s dokumenty dál pracovala. Do dnešních dnů byl z deseti bodů „Šluknovského desatera“ splněn pouze jeden a to posílení hlídkové služby. Zřízení pořádkové služby se nachází momentálně ve stádiu chaosu a schválení Centrálního registru přestupků, tzv. třikrát a dost, až v roce 2013 je pro nás nepřijatelné a zbytečně zdlouhavé.

S pozdravem níže podepsaní občané Varnsdorfu a Šluknovského výběžku.

Příloha 6 : Tématická mapa

SOCIÁLNĚ VYLOUČENÉ LOKALITY NA ŠLUKNOVSKU (2012)

Nikola KUČEROVÁ
Katedra geografie
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogiky
TUL Liberec 2013
Použitý software: ArcGIS 10 - ArcMap, Arc Katalog
Zdroj data: ESRI Data a Map